

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

V Обикновено Народно Събрание

(трета редовна сессия).

XII ЗАСЪДАНИЕ, ПОНЕДЪЛНИКЪ, 6 НОЕМВРИЙ 1889 ГОДИНА.

(Начало въ 1 $\frac{1}{2}$ часа слѣдъ пладнѣ, подъ прѣдсѣдателството на подпрѣдсѣдателя г-на Д. Петкова).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се отваря. Г-нъ секретарь А. Байчевъ ще прочете списъка на г-да прѣдставителитѣ, за да се види кой присѣдствува и кой отсъствува отъ днешното засѣдание.

Секр. А. Байчевъ: (Чете списъка). Отсъствуватъ:

Стати Паница, Д. Грековъ, Василь Брънчевъ, Д. Марковъ, Ст. Кьойбашиевъ, Павелъ Костовъ, Д-ръ Странски, Д. Митовъ, Ив. Стойновъ, Димитръ Стояновъ, Григоръ Начовичъ, К. Стоиловъ, Хр. Ивановъ, Д. Караивановъ, Цанко Р. Цанковъ, Найдентъ Беневъ, Никола Странски, Хр. Димеджиевъ, К. Колчевъ, Юрданъ Маноловъ, П. Калайджиевъ, Д. Кьосевъ, Герчо Ранчовъ, Петръ Купаровъ, Мюфти Тамиръ Ефенди, Славчо Тъпчилещовъ, Георги Ангеловъ, Галибъ Х. Еминовъ, Ангелъ Радевъ, Янко Георгиевъ, Х. Маринъ Цековъ, Тома Цековъ Зайковъ, Хюсни Бей Сюлимановъ, Никола Кънчевъ, Ив. Стамболовъ, Пенко Рачовъ, Д. Златевъ, Д-ръ Цачевъ, Д-ръ Стефановъ, Ап. Сърживановъ, Хр. Векиловъ, Носифъ Богдановъ, Коно Ангеловъ, Василь Нейковичъ, Симо Гиговъ, Кота Кафеджиски, Цвѣтко Стояновъ, Димитръ Свѣцаровъ, Стефанъ Странски, Илия Щърбановъ, Янко Ангеловъ, Никола Даскаловъ, Гога Кръстевъ, Ефтимъ Друмевъ, Георги Цанковъ, Стефанъ Х. Запрѣновъ и Хр. Никифоровъ,

Прѣдсѣд.: Отъ цѣлото число прѣдставители въ днешното засѣдание отсъствуватъ 58 души; слѣдователно има законното число прѣдставители, за да се отвори засѣданието и да се пристъпи къмъ разглеждане положенитѣ на дневенъ редъ въпроси. Но прѣди това г-нъ секретарь ще прочете съкратеный протоколъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Т. Кировъ: (Чете съкратеный протоколъ отъ XI-то засѣдание).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетения съкратенъ протоколъ? (Никой не иска думата). Значи протокола се приема за точенъ.

Ще се прочете и съкратеный протоколъ отъ по-миналото засѣдание.

Секр. Хр. Лѣкарски: (Чете съкратеный протоколъ отъ X-то засѣдание).

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетения съкратенъ протоколъ? (Никой не иска думата). Значи протокола се приема за точенъ.

На дневенъ редъ за днешното засѣдание сж слѣдующитѣ въпроси:

- 1) Трето четение на законопроекта за полицията;
- 2) Трето четение на законопроекта за настояничеството; и
- 3) Докладъ на комиссията по прѣгледване смѣтнитѣ на IV-то Обикновено Нар. Събрание.

Г-нъ докладчикъ по законопроекта за полицията има думата.

Докл. Юр. Симеоновъ: (Чете):

„ЗАКОНЪ ЗА ПОЛИЦИЈАТА.

Глава I.

Общи положения.

Чл. 1. Полицията има за назначение да бди за изпълнение законитѣ и правителственнитѣ наредби и за запазване реда и обществената безопасностъ.

Чл. 2. Въ вѣдѣнието на полицията влизатъ всички градове, села, махали, колиби и чифлици на княжеството.

Чл. 3. Полицията въ княжеството е подчинена министру на вътрѣшнитѣ дѣла, въ окръжieto — на окръжния управителъ, а въ околията — на околийския началникъ.

Чл. 4. Въ центъра на всѣка околия има полицейско управление, подъ началството на околийския началникъ.

Чл. 5. Органи на полицията за извършване полицейската служба сж: окръжните управители, столичния градоначалникъ, околийските и градските началници, приставитъ и старшитъ и младшитъ стражари.

Забѣлѣжка: Длъжноститъ на окръжните управители, градоначалника и околийските и градски началници, като органи на полицията, се опрѣдѣлятъ въ специалнитъ за тѣхъ закони.

Глава II.

Какво има да върши полицията.

Чл. 6. Полицията пази общественото спокойствие, благочиние и редъ. Тя прѣдупрѣждава и прѣкръпява всѣкакви неспокойствия и съблазнителни сборища, бойове и скандали. Зема мѣрки за безопасността отъ крадцитъ, разбойницитъ, хващането имъ и истрѣбление тѣхнитъ шайки. Въ случай на нужда, тя зема особенни мѣрки за запазване безопасността на едно село, една къща или едно лице. Агентитъ на полицията трѣбва да даватъ всекому покровителство и защита, противъ лично оскърбление и обида и каквото и да е насилие.

Чл. 7. Властта на полицията, по наблюдение за изпълнение законитъ, се простира и на находящитъ се въ града чужденци, въ границитъ на съществуващитъ договори.

Чл. 8. Полицията се грижи за чистотата въ градоветъ и селата и наблюдава да не се правятъ здания безъ позволение отъ общинското управление. Тя наглежда за чистотата въ хановетъ, гостинницитъ, кафенетата, кръчмитъ, бакалницитъ, месарницитъ, зарзаватчийницитъ, кожарницитъ, фабрицитъ съгласно медицинскитъ правила за опазване общественото здравие, и не допуша до се продаватъ развалени и врѣдни нѣща.

Чл. 9. Полицията нагледва да не се играятъ по кафенетата, кръчмитъ и въобще по всички обществени мѣста хазартни игри (комаръ и др.) и лотарии, освѣнъ ония, за които е послѣдвало разрѣшение отъ правителството, и виновнитъ прѣдава на съдъ заедно съ естественнитъ доказателства.

Чл. 10. Полицията нагледва да не се продаватъ по дюкенитъ забраненитъ отровни вещества.

Чл. 11. Полицията помага за събиране държавнитъ, окръжнитъ и общинскитъ данъци и берии по реда, указанъ въ специалнитъ закони.

Чл. 12. Полицията нагледва да не се върши търговия съ лютювъ и спиртни питиета противъ закона.

Чл. 13. Полицията нагледва, щото ловътъ и риболовството да ставатъ въ врѣмето и по начина спрѣдѣлени отъ закона.

Чл. 14. Полицията бди да не се нарушаватъ закона и правилницитъ за продаване и клане добитъкъ и за мѣрките и тѣглукитъ.

Чл. 15. Полицията надзирава чужденцитъ, бездѣлницитъ, просяцитъ и всички подозрителни хора. Тя не допуша да влизатъ въ княжеството, ония чужденци, които нѣматъ паспорти или задгранични свидѣтелства.

Чл. 16. Полицията испраща до военнитъ власти военнитъ дезертири и нагледва да не просрочватъ находящитъ се въ отпускъ войници. Тя хваща и прѣдава на властта лицата, които се криятъ отъ военнитъ набори.

Чл. 17. Полицията нагледва да се държатъ правилно и редовно по гостилницитъ книгитъ, въ които се записватъ пѣтницитъ.

Чл. 18. За всеко произшествие, въ което има улики за прѣстѣпление или прѣстѣпкъ, освѣнъ ония по печата, и прѣстѣпленията, по които може да се възбуди углавно прѣслѣдване само по жалбата на пострадавшитъ, или, ако сж малолѣтни, отъ тѣхнитъ настойници, полицията е длъжна да направи незабавно нуждното дознание и да постѣпи съгласно съдебнитъ закони. За лична обида полицейско дознание не се прави, а се прѣдоставя на обидения да са тѣжи направо въ надлѣжния съдъ.

Чл. 19. Полицията е длъжна да задържи всеко лице, което извърши прѣстѣпление или прѣстѣпкъ, а така също и ония, за които има силно подозрѣние въ нѣкое прѣстѣпление; но въ течение на 24 часа тя трѣбва да състави дознание и да го прѣдаде на надлѣжната съдебна власт, само съ разрѣшението на която може да се държи прѣстѣпникътъ слѣдъ истичание тоя срокъ въ полицията. Исклучение става, когато, споредъ важността на прѣстѣплението и даличината на мѣстото, дѣто сж съдебнитъ власти, не може да се извърши всичко това въ 24 часа. Въ такъвъ случай прѣстѣпникътъ може се задържи, подъ отговорностъ на полицията, до три дена, и за това се съставя мотивиранъ протоколъ.

Чл. 20. Полицията испраща въ болницитъ или специалнитъ заведения лудитъ, ако нѣкой отъ своитъ имъ не се погрижи за това. Също праща въ болницитъ или приютитъ, ако има такива, подхвърленитъ дѣца, като съставя обстоятелственъ актъ съ пълно означение бѣлѣзитъ на дѣцата.

Чл. 21. Полицията прѣпраща до надлѣжнитъ съдебни и други власти лицата, които бихж се поискали.

Чл. 22. Когато полицията се окаже недостатъчна за запазване реда и вътрѣшната безопасност, окръжний управителъ или, гдѣто нѣма такъвъ, околийски началникъ може да поиска военна помощ отъ команданта на града. Случаитъ, когато войската се повиква за съдѣйствие на полицията, и начинътъ, по който става това, се опрѣдѣлятъ съ особена инструкция, издадена по взаимно съгласие между военния министръ и министра на вътрѣшнитъ дѣла.

Чл. 23. Общинскитъ власти сж длъжни да даватъ отъ мѣстнитъ жители помощ на полицията всеки пѣтъ, когато послѣдната има нужда.

Чл. 24. Полицията наблюдава, щото да не се кѣсатъ обявленията и другитъ правителствени и общински наредби, залпени по улицитъ и мегданитъ.

Чл. 25. Полицията гледа, щото мъртвитъ да се погрѣбватъ само въ опрѣдѣленитъ отъ общинското управление мѣста, и гробоветъ да бѣдѣтъ ископани споредъ дѣйствующитъ наредби.

Чл. 26. Полицията бди въху распространителитъ и дѣлцитъ на фалшиви монети и цѣнни хартии и ги прѣдава на съдебнитъ власти.

Чл. 27. Съ разрѣшение отъ министра на вътрѣшнитъ дѣла, полицията въдворява на мѣстожителство въ роднитъ имъ мѣста бездѣлницитъ, български подданници, и испраща задъ граница чужденцитъ.

Чл. 28. Полицията зема мѣрки за изгасяване и ограничаване пожаритъ въ градоветъ, селата и горитъ, за спасение хората и тѣхния имотъ въ случай на пожаръ, наводнение, буря и др. под. и за истрѣбление дивитъ и врѣдителнитъ звѣрове.

Чл. 29. Полицията надзирава да се варди приличното благочиние въ врѣме на богослужение и да не се отварятъ дюкенитъ, кръчмитъ кафенетата и пр. въ врѣме, когато е забранено.

Чл. 30. Въ време на епидемия и моръ, полицията помага на лѣкаритѣ и фелдшеритѣ, за да се изпълняватъ всички санитарни и ветеринарни прѣдпазители мѣрки.

Чл. 31. Полицията е длъжна да прѣдупрѣждава всѣкога нещастнитѣ случаи. За тѣзи цѣль тя е длъжна: 1) да завежда въ къщи или, ако не сж извѣстни, въ полицията пиянитѣ, намѣрени на улицитѣ; 2) да зема мѣрки, въ съгласие съ общинското управление, за заграждане урвитѣ, ямитѣ и пропаститѣ по пѣтищата; 3) да зема мѣрки, тоже въ съгласие съ общинското управление, за разваляние или поправка мостовитѣ, ветхитѣ и развалени здания, които могатъ се срути, и 4) да бди за отстраняване кучетата и други животни, които нападатъ на хората.

Чл. 32. Полицията помага на митнишкитѣ и други финансови агенти за откриване и улавяние контрабандиститѣ.

Чл. 33. По писмено или устно поканване на полицията, всѣки е длъженъ да се яви; инѣкъ — полицейскитѣ стражарѣ има право да го заведе силомъ, гдѣто се вика.

Чл. 34. Полицията нѣма право да налага наказание. Тя е длъжна само да открие прѣстѣпленieto, или неиспълнението распорѣжданията на властѣта и да прѣдаде виновника за наказание на сѣдъ или въ общинското управление.

Чл. 35. Полицията има право да влиза въ публичнитѣ заведения (ханове, кръчми, кафенета и пр.) за въдворение реда и дирение подозрителни хора въ всѣко време. Въ частни къщи тя може да влиза, за да зема лица, които се дирятъ отъ властѣта, само въ присѣдствіето на кмета или двама най-ближни частни лица. Нощъ обаче тя може да влиза само въ случай на пожаръ, наводнение, убийство, покушение на убийство, обиръ или по исканието на ония, които сж въ къщата.

Чл. 36. Полицията се грижи за запазване паметницитѣ, телеграфнитѣ линии, километрическитѣ стѣлбове и други знакове, поставени отъ агентитѣ на правителството, както и дърветата, посадени по край пѣтищата.

Чл. 37. За произшествията, които ставатъ въ течение на единъ мѣсецъ, министру на вътрѣшнитѣ дѣла се прѣдставя отъ окръжния управител ежемѣсечна вѣдомость.

Чл. 38. За по-важни произшествия, като: убийство, обиръ съ насилие, голѣмъ пожаръ, голѣмо наводнение, обирание правителственъ имотъ, подстрѣване къмъ бунтъ, улавяние хора, които правятъ фалшиви монети, появяване въоръжени чети и въобще за всѣка случка, гдѣто би трѣбовало да се зематъ бързи и рѣшителни мѣрки за прѣдпазване отъ злото или унищожението му, Министру на Вътрѣшнитѣ Дѣла се явява и съ особенъ рапортъ или телеграфически и то незабавно.

Глава III.

За полицейскитѣ пристави.

Чл. 39. Полицейскитѣ приставѣ е помощникъ на околийскитѣ или градскитѣ началникѣ по полицейската часть въ града.

Чл. 40. Пристави има по единъ въ всички градове съ население повече отъ 10.000 жители.

Забѣлѣжка: Въ София, Пловдивъ, Руссе, Варна и Бургасъ числото на приставитѣ може да бѣде и по-го-лѣмо. Тамъ може да се назначаватъ и помощници на приставитѣ. Сжщо тѣй, по усмотрѣние на министру на вътр. дѣла, пристави се назначаватъ и въ градове, които не сж окръжни или околийски сѣдалища и нѣматъ 10.000 жит.

Чл. 41. Приставитѣ се назначаватъ съ княжески указъ, а помощникитѣ имъ — съ приказъ отъ министру на вътр. дѣла.

Чл. 42. На приставитѣ въ окръжнитѣ и околийскитѣ градове не се полага особена канцелария. Нуждний материялъ за писание имъ се дава отъ околийското управление. Въобще приставитѣ е длъженъ да избѣгва прѣписка въ сношенията си съ окол. началникъ, а особено съ стражаритѣ. Съ писма се отнася само въ случаитѣ, когато го изисква даденото му прѣдписание, законътъ или самото сжщество на работата.

Чл. 43. Като подчиненъ непосредствено на околийскитѣ началникѣ, приставитѣ изпълнява всичкитѣ му заповѣди, а като най-близкъ началникъ на стражаритѣ въ града — той ги ръководи и наставлява въ извършване всичко, изложено въ гл. II, и е отговоренъ за редовното състояние на орѣжието и дрѣхитѣ имъ и за знанието и усърдното изпълнение службата.

Чл. 44. Градовитѣ, гдѣто има повече отъ единъ приставъ, се раздѣлятъ на участъци, и всѣки участъкъ въ полицейско отношение се повѣрѣва на единъ приставъ.

Чл. 45. Подъ непосредствено нагледвание, ръководство и отговорност на приставитѣ се държатъ, по опрѣдѣлени форми, слѣдующитѣ книги:

- 1) За личноститѣ, които сж подъ полицейски надзоръ;
- 2) За личноститѣ, които сж подъ таенъ надзоръ;
- 3) За лицата, осѣдени на затворъ за повече отъ 3 мѣсеца;
- 4) За съдържателитѣ на гостиеници, хановитѣ, кръчмитѣ, кафенетата и други такива заведения;
- 5) За съдържателитѣ на публичнитѣ домове и на проституткитѣ;
- 6) За подвѣдомственитѣ му стражари;
- 7) За командировкитѣ на стражаритѣ.

Забѣлѣжка: Списъкътъ подъ пунктъ 2 приставитѣ държи самъ подъ ключъ.

Чл. 46. Въ качеството си агентъ на сѣдебната полиция, приставитѣ дѣйствува подъ надзора и ръководството на прокурора. Той произвежда дознанията, споменати въ чл. 16 на настоящий законъ.

Чл. 47. Приставитѣ е длъженъ да обикаля повѣренния му участъкъ, колкото е възможно по-често, и да отстранява всичко, което може да наруши тишината и личната безопасностъ.

Чл. 48. Приставитѣ е длъженъ да събира често стражаритѣ, особено старшитѣ, и да имъ разяснява законитѣ, наставленията и порѣченията на началството.

Чл. 49. Приставитѣ прѣдставлява за награда отличивш тѣ се съ особенно усърдие и ревностъ стражари.

Чл. 50. Приставитѣ е длъженъ да присѣдствува на всички голѣми пазари, публични веселби, празненства, събрания подъ открито небе и въобще на всѣко мѣсто, гдѣто, по причина на много народъ, може да станѣтъ голѣми безредици, за да зема нуждитѣ мѣрки.

Чл. 51. Приставитѣ помага на всички сѣдебни, финансови и други чиновници при извършване служебни обязанности.

Чл. 52. Въ всичкитѣ си сношения както съ длъжностни, тѣй и съ частни лица, приставитѣ е длъженъ да бѣде учтивъ и да държи приличие. Той трѣбва да има прѣдъ видъ и да внушава на стражаритѣ, че полицията има за цѣль да брани гражданитѣ отъ всѣкакви опасности.

Чл. 53. Приставитѣ както и околийскитѣ началници иматъ въоръжение и еднакво облѣкло (униформа).

Чл. 54. Приставѣтъ, чието сѣдалище е въ окръженъ или околийски градъ, е длъженъ да рапортира устно редовно всеѣка сутренъ на околийския началникъ за състоянието на града въ полицейско отношение, а извънредно — всеѣки пѣтъ когато се случи важно нѣщо.

Чл. 55. Въ градоветѣ, дѣто нѣма пристави, както и по селата, обязанноститѣ на приставитѣ се възлагатъ на околийскитѣ началници и старшитѣ стражари.

Глава IV.

За полицейската стража.

Раздѣлъ I.

Устройството на стражата.

Чл. 56. Полицейската стража съставлява едно тѣло, прѣд-назначено да извършва всичкитѣ обязанности на полицията.

Чл. 57. Стражаритѣ биватъ конни и пѣши и се раздѣлятъ на старши и младши.

Забѣлѣжка: На всеѣки 10 до 15 младши стражари се полага по единъ старши.

Чл. 58. Числото на стражаритѣ въ цѣлото княжество се опрѣдѣля ежегодно въ расходния бюджетъ, като се гледа, щото на всеѣки 500 до 1500 жители да има по единъ стражаръ.

Распрѣдѣлението стражаритѣ по окръжия и околии, споредъ дѣйствителната нужда, става отъ министра на вътрѣшнитѣ дѣла, възъ основание свѣденията на окръжнитѣ управители.

Забѣлѣжка: Въ случай нужда, окр. управитель може да увеличи стражаритѣ въ една околия чрѣзъ прѣмѣстваніе отъ другитѣ околии на сѣщото окръжие, но за това той е длъженъ да съобщи министру на вътрѣшнитѣ дѣла.

Чл. 59. Стражаритѣ въ една околия сѣ подчинени иерерхически на окръжния управитель, околийския началникъ и пристава, а младшитѣ — и на своитѣ старши.

Чл. 60. Стражаритѣ стоятъ въ околийскитѣ центрове, отъ гдѣто се пращатъ по селата за извършване полицейскитѣ си обязанности. Въ градоветѣ и селата, които не сѣ околийски центрове, както и по пограничнитѣ пунктове, могатъ да се оставятъ постоянно стражари само съ разрѣшение на министра на вътрѣшнитѣ дѣла, по докладъ отъ надлѣжния окръженъ управитель.

Чл. 61. Пѣшитѣ стражари се прѣдназначаватъ най-повече за градоветѣ, а коннитѣ — за селата.

Чл. 62. Полицейскитѣ стражари се обличатъ и въоружаватъ за смѣтка на хазната, а конѣе, по особенно описание, си доставятъ сами. Особенъ правилникъ ще опрѣдѣли подробни правила по въоръжението и обмундированието на полицейската стража.

Забѣлѣжка: При постѣпване на служба, конний стражаръ получава отъ хазната авансъ отъ 200—400 лева, за да си купи конъ и принадлежноститѣ му. Тия пари му се удържатъ ежемѣсечно отъ заплатата въ течение на двѣ години.

Чл. 63. Въ центра на всеѣко окръжие се намира по единъ полицейски складъ, гдѣто се пази орѣжието и облѣклото на стражаритѣ. Тоя складъ се заведува отъ одного отъ чиновницитѣ въ окръжното или околийското управление, по опрѣдѣление отъ министра на вътрѣшнитѣ дѣла.

Раздѣлъ II.

Назначаванieto, увольняванieto и наказанieto на стражаритѣ.

Чл. 64. Полицейскитѣ стражари както старши, така и младши се назначаватъ, увольняватъ и прѣдаватъ на сѣдѣ отъ окръжния управитель, по прѣдставление на околийския началникъ.

Чл. 65. За да бѣде приетъ единъ челоуѣкъ за стражаръ трѣбва:

- а) да е български подданикъ;
- б) да не е по-долѣ отъ 22 и по-горѣ отъ 40 години;
- в) да е прослужилъ въ войската или българското опѣчение.

Исклучение бива само за онѣзи, които сѣ служили въ полицейската стража прѣди издаването на настоящий законъ;

г) да прѣдстави удостовѣрение отъ общинското управление или отъ двама извѣстни и честни граждани, че е благонадѣженъ, честенъ и трѣзвенъ;

д) да прѣдстави медицинско свидѣтелство, съ което да се удостовѣрява, че е здравъ;

е) да даде писменно задѣлжение, че ще служи най-малко три години.

Старшитѣ стражари, освѣнъ това, трѣбва да бѣдѣтъ съвършенно грамотни. При еднакви достоинства, прѣдпочитатъ се за стражари поборницитѣ и грамотнитѣ а въ конната стража — служившитѣ въ кавалерията и артиллерията.

Чл. 66. За нередовно изпълнение служебнитѣ си обязанности, за немарливостъ, за прѣвишение или намаление властѣта си, за уклонение отъ добро поведение, за неприлично отнасяние къмъ началствующитѣ лица, за нечисто държение орѣжието и облѣклото и въобще за всеѣка погрѣшка и маловаженъ прѣстѣпѣкъ, за които нѣма прѣдвидено наказание въ общия углавенъ кодексъ, полицейскитѣ стражари се подлагатъ на дисциплинарно наказание.

Чл. 67. За злодѣяние и прѣстѣпление стражаритѣ се сѣдѣтъ въ общитѣ граждански сѣдилища.

Чл. 68. При встѣпване на служба стражаритѣ даватъ кѣтва споредъ закона за чиновницитѣ.

Раздѣлъ III.

Длъжноститѣ на стражаритѣ.

Чл. 69. Полицейскитѣ стражари, като главенъ органъ на полицията, е длъженъ да извършва всичко онова, което е спомѣнато въ глава II на настоящия законъ.

Чл. 70. Младшитѣ стражари въ една околия, градъ или единъ участѣкъ сѣ подъ непосредственото ввѣдение на старшия стражаръ: отъ него получватъ заповѣди и нему даватъ отчетъ за извършенитѣ отъ тѣхъ порѣчки и за всичко, което би се случило въ врѣме на службата имъ.

Чл. 71. Въ случай на отсѣствие, длъжността на старшия стражаръ изпълнява единъ отъ по-способнитѣ младши, по назначение отъ пристава или околийския началникъ.

Чл. 72. Стражарѣтъ трѣбва да бѣде усърденъ къмъ службата си, безукоренъ въ поведението си и да оправдава довѣрието на своето началство.

Чл. 73. При срѣщаніе съ своитѣ началници (пристава, околийския началникъ, окр. управитель и министра на вътрѣшнитѣ дѣла) и офицеритѣ, стражарѣтъ е длъженъ да имъ отдава честъ

по воински. Младшитѣ стражари, освѣтъ това, отдаватъ честъ и на старшитѣ.

Чл. 74. Въ сношенията си съ жителитѣ стражарьтъ трѣбва да бѣде учтивъ, да пази винаги приличие, да внимава въ дѣлата и думитѣ си, за да не би съ грубостта си да извика оскърбление върху себе си и осъждение върху службата.

Чл. 75. Въ случай на обида, нанесена на стражара, тоя послѣдний обажда на своето началство за даване подъ съдъ виновника.

Чл. 76. Полицейскій стражарь трѣбва да пази строга тайна въ всичкитѣ работи и поръчки, които трѣбва да се държатъ тайно. За разгласяване тайна, стражарьтъ се не само отчислява, но и дава подъ съдъ, ако отъ това разгласяване е произлѣзло врѣда за службата.

Чл. 77. Стражаритѣ сж длѣжни да извършватъ безотложно всичкитѣ поръчки на окр. управителъ, околийския началникъ, пристава и старшия.

Чл. 78. Въ кафенетата и кръчмитѣ стражарьтъ може да влиза само по служба; въ такъвъ случай той трѣбва да се държи бодро и съ достоинство.

Чл. 79. На полицейския стражарь строго е забранено да върши каква да е търговия.

Чл. 80. Стражарьтъ е длѣженъ да знае всичкитѣ мѣста, пѣтища, села, чифлици, кръчми и ханове на своя участъкъ и да се старае да запознае всичкитѣ жители въ тоя участъкъ.

Чл. 81. Полицейскитѣ стражари не бива да се мѣсятъ въ дѣлата на общинскитѣ управления; но, ако тия послѣднитѣ имъ поискатъ съдѣйствиe въ нѣщо, тѣ сж длѣжни да го даватъ, като видятъ, че то не заключава въ себе си нѣщо незаконно.

Чл. 82. При изпълнение служебнитѣ си обязанности, стражарьтъ може да мине границата на своя участъкъ, околия или окръжие; но да минува границитѣ на княжеството — строго му е забранено.

Чл. 83. По заповѣдъ на своя началникъ, стражарьтъ е длѣженъ да обикаля постоянно участъка си, да прѣглежда издалечъ всичко, що става по улицитѣ, площадитѣ, кръчмитѣ и пр., и да явява на началника си. Въ тѣзи обикалка стражарьтъ постъпва така, што да не причинява отѣгчение на хората и да не дава никому поводъ за оплакване.

Чл. 84. Прѣди да трѣгне на пѣтъ стражарьтъ, старший го прѣглежда и му дава наставления. Като се върне, той пакъ го прѣглежда и распитува за всичко, което му се е случило.

Чл. 85. При прѣпращане арестанти или други обвиняеми лица, числото на стражаритѣ трѣбва да бѣде съ едно повече отъ числото на конвоируемитѣ. Ако числото на стражаритѣ е недостатъчно за тѣзи цѣль, околийскій началникъ, приставтъ, или старший стражарь има право да поиска въ помощ караула отъ най-близкото общинско управление.

Чл. 86. Когато конвоира нѣкой арестантинъ, стражарьтъ не бива да се отбива по кръчмитѣ и хановетѣ, нито пѣкъ да оставя конвоируемия самичкъ.

Чл. 87. За испущание конвоирания арестантинъ, виновний стражарь се отчислява и прѣдава на съдъ за наказание съ затворъ отъ 6 мѣсеци до три години.

Чл. 88. За всѣки полицейскій стражарь въ околийското управление се държи послуженъ списъкъ.

Чл. 89. Старший стражарь получава на право заповѣди отъ пристава или околийскій началникъ.

Чл. 90. Старший стражарь е длѣженъ да показва на младшитѣ стражари примѣръ отъ усърдие къмъ службата, добро поведение и неуморима дѣятелность, да ги ръководи и да имъ разяснява правилата на службата и тѣхнитѣ обязанности.

Чл. 91. Заповѣдитѣ си къмъ младшитѣ стражари старший прѣдава устно, а на пристава или околийскій началникъ въ важни случаи може да явява писмено.

Чл. 92. На стражаритѣ строго е забранено да приематъ каквито и да е подарѣци.

Чл. 93. Полицейскій стражарь може да запрѣ едно лице, безъ особенна заповѣдъ на началството си, само въ случай, когато отъ незадържанието му може да се изгубятъ слѣдитѣ на прѣстѣплението. Въ такъвъ случай, той незабавно явява на своето началство, което постъпва споредъ чл. 19 на нагоящия законъ.

Чл. 94. Стражаритѣ не могатъ да бѣдѣтъ натоварени съ никакви частни поръчения. При окръжнитѣ управители, околийскитѣ началници и приставитѣ се полага по единъ стражарь да дежури 24 часа; но той не може да се употрѣбва, освѣтъ по служебни работи.

Чл. 95. Стражаритѣ нѣматъ право да зематъ отъ жителитѣ нищо безъ пари. За ѣденіе и хранение коньетѣ, когато сж по забиволка, стражаритѣ плащатъ по опрѣдѣленната отъ окръжний съвѣтъ такса и се ползватъ съ безплатно помѣщение, дадено отъ общинското управление.

Чл. 96. Когато се намира на постъ, или когато съпровожда нѣкой арестантинъ, стражарьтъ има право и обязанность на военний часовий.

Чл. 97. Когато пристигне по служба въ друга нѣкоя околия, стражарьтъ е длѣженъ да се прѣдстави на надлѣжния старши стражарь и да му яви за причината на идванието си.

Чл. 98. Стражаритѣ могатъ да бѣдѣтъ употрѣбени за конвоиране държавни чиновници и частни лица прѣзъ опасни мѣста; но послѣднитѣ сж длѣжни да плащатъ за тоза на хазната по 20 стотинки на километръ.

Чл. 99. Доклѣ е на служба, стражарьтъ не бива да се явява на улицитѣ безъ форма и орѣжие.

Чл. 100. Стражарьтъ е длѣженъ да държи чисто орѣжието и облѣклото си. За всѣка изгубена или развалена вѣщъ отъ орѣжието и облѣклото, ако това не е станало по нужда, при изпълнение служебни обязанности, спира му се съразмѣрна частъ отъ платата и се наказва дисциплинарно.

Чл. 101. Полицейскій стражарь нѣма право да употрѣбва орѣжие, освѣтъ въ слѣдующитѣ случаи, и то съ всѣко прѣдпазване: 1) за отбѣлсване какво и да е на него въорѣжено нападение; 2) за отбѣлсване и невъорѣжено нападение, но направено отъ нѣколко лица или отъ едно лице, но при такива условия и обстоятелства, когато никакво друго стрѣдство за защита нѣма; 3) за запазване други лица отъ нападение, което заплашва живота имъ; 4) за задържаніе арестантинъ и прѣстѣпникъ, който бѣга и не може да се стигне, или се съпротивява по указанитѣ въ п. п. 1 и 2 способи.

Забѣлѣжка. Въ горнитѣ случаи най-напрѣдъ се употрѣбва студено орѣжие и послѣ огнестрѣлно.

Раздѣлъ IV.

Правата на стражаритѣ.

Чл. 102. За служба въ полицейската стража всѣки стражаръ се ползува съ слѣдующитѣ правдини:

а) освобождава се отъ лѣтния призивъ въ лагерний сборъ, ако е запасенъ войникъ, отъ занятіята въ народното опълчение и отъ пѣхотната повинность;

б) за петгодишна служба получава сребърна нашивка на лѣвия ржавъ на мундира и шинеля;

в) слѣдъ десетгодишна служба въ единъ и същи чинъ стражарьтъ получава златна нашивка и добива право на увеличение заплатата си съ $\frac{1}{4}$ отъ годишното съдържание;

г) слѣдъ двадесетгодишна служба стражарьтъ има право на пожизнена пенсия въ размѣръ на $\frac{2}{3}$ отъ заплатата; и

д) слѣдъ тридесетгодишна служба стражарьтъ получава пенсия въ размѣръ на цѣлата заплата.

Чл. 103. Свидѣтелство за получаване правдини на единъ стражаръ се дава отъ министра на вътрѣшнитѣ дѣла по представление на надлѣжния окръженъ управителъ.

Чл. 104. За усърдно и отлично изпълнение своитѣ обязанности, полицейскій стражаръ получава похвала, обявена съ приказъ на окръжний управителъ, а за извънреденъ нѣкой подвигъ той се награждава съ пари до 300 лева, по усмотрѣнието на министра на вътрѣшнитѣ дѣла.

Чл. 105. Стражарьтъ, който, въ време на изпълнение служебнитѣ си обязанности, се рани или разболѣе, та стане неспособенъ за работа, ползува се съ инвалидно съдържание. Същото право иматъ семействата на убититѣ или умрѣли въ време на службата стражари.

Чл. 106. Стражаритѣ се лѣкуватъ въ болницитѣ за смѣтка на държавата.

Чл. 107. Когато има нужда, стражарьтъ може да се ползува, безъ прѣкъсване заплатата си, отъ отпускъ, който въ нѣкой случай не може да надминува единъ мѣсець въ годината. Исклучение става само въ случай на болѣстъ и то за онѣзи стражари, които сѣ прослужили най-малко двѣ години. Въ такъвъ случай отпускътъ може да се продължи до два мѣсеца. Отпускътъ се разрѣшава отъ околийски началникъ, ако е до 10 дена. По дългъ отъ 10 дена отпускъ се разрѣшава отъ окръжния управителъ, по представление на околийскій началникъ.

Чл. 108. Полицейскій стражаръ се ползува съ пѣтни и дневни пари, споредъ закона за чиновницитѣ, само когато се командирова по специална работа въ друго окръжие.

Раздѣлъ V.

За полицейскія инспекторъ.

Чл. 109. Най-висшій надзоръ и контролиране стражаритѣ и стражарската служба принадлежи на министра на вътрѣшнитѣ дѣла, който извършва това лично или чрезъ находящия се при министерството полицейскій инспекторъ.

Чл. 110. За полицейскій инспекторъ се назначава единъ щабъ-офицеръ, който, до гдѣто е на тѣзи служба, не губи правата и прѣимущества си като офицеринъ.

Чл. 111. Полицейскій инспекторъ прави своитѣ инспекции въ неопредѣленни времена, и всѣкоги по заповѣдъ отъ министра

на вътрѣшнитѣ дѣла, и рапортира на послѣдния за състоянието на полицейската стража въ обиколениитѣ мѣста.

Чл. 112. Безъ да се намѣсва въ дѣлата на управлението на полицейската стража, и въ распорѣжданията на окръжнитѣ управители и околийскитѣ началници съ нея, полицейскій инспекторъ прѣглежда орѣжието, облѣклото, жилищата, дисциплината, поведението, умѣнието, личний съставъ на стражата и за всичко явява комуто се пада.

Чл. 113. Той прѣглежда състоянието на складовѣтъ съ дрѣхитѣ и орѣжието за стражаритѣ.

Чл. 114. Той разузнава дали всичкитѣ стражари, на които се е плащало мѣсечина, сѣ били на лице, или нѣкои отъ тѣхъ сѣ липсвали прѣзъ мѣсеца, и заплатата е отишла неправилно.

Чл. 115. Въ своето обикаляние и прѣглеждане инспекторьтъ нѣма право ни да наказва, ни уволнява, ни да повишава нѣкого отъ стражаритѣ. Той само явява за виденото и забѣлѣженото, както по нередовноститѣ на служащитѣ и на управляющитѣ стражата, тѣй и по достойнства на тѣзи послѣдната и на отдѣлнитѣ личности въ нея.

Чл. 116. Подъ ръководството на полицейскія инспекторъ коннитѣ полицейскіи стражари се свикватъ ежегодно на обучение отъ 2 до 4 недѣли. За тая цѣль, по съгласие между министра на вътрѣшнитѣ дѣла и военния министръ, се командируватъ въ опрѣдѣленитѣ за обучение центрове нужното число инструктори.

Забѣлѣжка: Особенъ правилникъ ще опрѣдѣли подробноститѣ по приспособление горния членъ.

Глава V.

Особенна наредба за полицията въ София, Руссе, Варна и Пловдивъ.

Чл. 117. Столицата София, въ прѣдѣлитѣ на градскитѣ черти, се отдѣля, въ полицейско отношение, отъ състава на софийското окръжие, и отъ нея се образува особено градоначалство.

Чл. 118. Столичний градоначалникъ, въ полицейско отношение, има правата и обязанности на окръженъ управителъ, а столичнитѣ пристави — на околийски началникъ, съгласно специалния законъ за столичното градоначалство.

Чл. 119. Градовѣтъ Руссе, Варна и Пловдивъ, въ прѣдѣлитѣ на градскитѣ черти, се отдѣлятъ, въ полицейско отношение, отъ състава на едноименнитѣ си околии и образуватъ особенни градски околии.

Чл. 120. На чело на градскитѣ околии стои градскій началникъ, който, въ полицейско отношение, има правата и обязанности на околийски началникъ.

Глава VI.

Особенни распорѣждания.

Чл. 121. Въ общинитѣ, гдѣто нѣма административно-полицейска власть, обязанности на полицията се възлагатъ на кметовѣтъ, които, подъ надзора на околийскитѣ началници, извършватъ полицейскитѣ обязанности посредствомъ общинскитѣ агенти (пандуре, пѣдаре, кехан, пазванти и пр.).

Чл. 122. Въ градовѣтъ общинскитѣ агенти помагатъ на полицията всѣки пѣтъ, когато послѣдната има нужда отъ тѣхъ.

Чл. 123. Пожарнитѣ команди въ градовѣтъ, въ стопанско и административно отношение, зависятъ отъ общинскитѣ управле-

ния. Но въ време на пожаръ тѣ напълно се подчиняватъ на распоряжанията на окръжните управители, околийските началници и приставитѣ.

Чл. 124. Уставътъ за полицейската стража отъ 1-й Априлъ 1893 година, както и всички наредби по полицията, които противорѣчатъ на настоящий законъ, се отмѣняватъ».

Прѣдсѣд.: (Звѣни). Съгласно съ забѣлжката на чл. 39 отъ вътрѣшния правилникъ на Събранието, г-нъ Байчевъ е представилъ на бюрото едно предложение за измѣнението на чл. 27 отъ законопроекта за полицията. Моля г-на Байчева да прочете предложението си.

А. Байчевъ: (Отъ трибуната). Г-да прѣдставители! Азъ, вземахъ думата, за да направя една нова редакция на чл. 27 отъ закона за полицията. Редакцията, която съмъ направилъ, е слѣдующата: «Ако полицията забѣлжи бездѣлници чужди подданици, съ разрѣшение отъ М-стра на Вътрѣшнитѣ Дѣла испраща ги задъ граница». Ако азъ зехъ думата, за да направя тая редакция, взелъ съмъ прѣдъ видъ слѣдующитѣ мотиви: Извѣстно ви е, г-да прѣдставители, че законитѣ сж резултатъ — тѣй да кажемъ — отъ нуждата на страната — на хората и че тѣ, законитѣ, не трѣбва да сж вънъ отъ условията и границитѣ, въ които могатъ да дѣйствуватъ, тия, които ще да ги изпълняватъ — изпълнителната власть, защото властта и народа иматъ едно и сѣщо происхождение, но съвършено различенъ край, въ което можемъ да се увѣримъ отъ това. Първий пѣтъ, когато хората сж се по явили на свѣта, не е имало почти никаква власть. Въ това можемъ да се увѣримъ, че тогива е имало такива случаи, гдѣто братъ е убивалъ своя братъ и пакъ убиеца братъ е оставалъ ненаказанъ. Но отъ тогава, отъ когато се появила организацията на общества и отъ като взѣли да се развиватъ хората, отъ тогава, може да се каже, се е появила властта. Първоначално тя е била концентрирана, тѣй да кажемъ, въ най-силния въ страната, но понеже тѣзи, на които е била възложена, сж начнали да злоупотрѣбляватъ съ нея, за това, тѣзи общества, които сж прогресирали, сж се мѣчили да я отнѣматъ и да я туратъ подъ контрола на самото общество. Това е първата стѣпка, чрѣзъ която тия общества сж поискали да се тури граница на правата на Държавний Глава и на тѣзи, които ще бждатъ поставени да ги упражняватъ; а така сѣщо и на самото общество.

Прѣдсѣд.: Моля г-на Байчева, да не чете философии, а да говори по предложението си.

А. Байчевъ: Азъ развивамъ мотивитѣ.

Но всѣки пѣтъ, вслѣдствие турянieto на тѣзи граница между самия Държавенъ Глава и властта, се е свѣршвало съ кръвопролитие, защото не е лѣсно да се тури граница на дѣйствието на властующитѣ и да се отнеме това, което служи за тѣхното уякчаване. При всичко, че е много обяснима ползата на самия държавенъ организъмъ съ властта, понеже народа въ отношение на властта, като почива на съвършено противоположни принципи нѣма нищо общо съ тая полза на властта, та народа, прогресивнитѣ общества винаги сж се мѣчили да се поставятъ така, што да се гарантира честта и личната свобода на всѣки човѣкъ. Тая теория е вече почти господствуваща и съ приеманieto на тоя членъ, както е въ проекта редактиранъ, нека да признаемъ, че ще станемъ смѣшни прѣдъ прогресивнитѣ общества, че съ него ще създадемъ едно ограничение на свободата и

честта на хората, защото отъ него се разбира, че се гони повечето политическа цѣль, отъ колкото принасянето на общественно благо. Не е ли единъ видъ наказание, да се испраща едно лице отъ едно мѣсто на друго, безъ да е извършило нѣкое прѣстѣпление и още да сѣ съпровожда отъ жандарми, когато е признато, че всѣко наказание е резултатъ на направено прѣстѣпление и че наказанието се намира въ такава пропорция съ това прѣстѣпление, въ каквото размѣръ е и прѣстѣплението извѣстно? Азъ ми се струва, че едно лице, което е опасно за София, сѣщо ще бжде опасно и за другото мѣсто, гдѣто се испрати, защото и тамъ трѣбва властта да го пази; а ако това лице е направило едно прѣстѣпление, тогава ми се струва, доволно ще бжде ако се прѣдаде на сѣдебната власть, за да го накаже, а не да го испращаме отъ едно мѣсто на друго. Нека да признаемъ, че съ тоя членъ могатъ да се ползуватъ всички правителства, безъ разлика на убеждение, защото всѣко М-ство съ него ще може да отстранява, отъ едно мѣсто на друго, едно лице, което е неговъ противникъ и което, може би се ползува съ по-силно влияние. Мѣчно е да се каже за нѣкого, че е бездѣлникъ. Човѣкъ може да има срѣдства и да стои въ единъ градъ или село, а силнитѣ на деньтъ могатъ да пуснатъ една интрига противъ него и той ще се намѣри въ своето мѣстожителство. — Не всичко, което блѣщи, казва пословицата, е злато и това си има значението, както въ нравственно, тѣй и въ политическо отношение. Въ подирния случай значи, че ако единъ законопроектъ се прѣстави отъ едно либерално М-ство и се вотира отъ едно Събрание съ болшинство либерално не значи, че съ него не могатъ да ставатъ злоупотрѣбления. Като вземемъ прѣдъ видъ правилото, че както единъ човѣкъ, а така сѣщо и едно правителство трѣбва да глѣда прѣди всичко за себе си не е мѣчно да се увѣримъ въ лошитѣ послѣдствия на този членъ. Само тѣзи могатъ да мислятъ, че не ставатъ злоупотрѣбления съ законитѣ, които ни най-малко не сж се интересували отъ работитѣ у насъ. Да твърдимъ именно, че тоя членъ ще се практикува само за бездѣлницитѣ, струва ми се, че е илюзия, която е резултатъ отъ несмисленъ и повърхностенъ анализъ надъ дѣйствието на нашитѣ или на кои и да би било властующи. Заради това, за да не ставатъ злоупотрѣбления съ честта и свободата на българскитѣ граждани, азъ ще моля да се измѣни чл. 27 и приеме тѣй, както азъ съмъ го редактиралъ, тѣй като тукъ именно се говори за испращане задъ граница само на чужди подданици; а за българскитѣ подданици да се каже, че ако е направилъ прѣстѣпление, да се сѣди на мѣстото си, а ако нѣма извършено прѣстѣпление, него да го пази властта, а щомъ забѣлжи, че той извърши нѣщо, да го дава веданага подъ сѣдъ.

Тр. Китанчевъ: Г-да прѣдставители! Имамъ да направя едно предложение, което е подписано отъ 10 души прѣдставители, споредъ Вътр. Правилникъ, за измѣнението на чл. 22 отъ закона за полицията. Чл. 22 отъ тоя законъ прѣдлагамъ да се прѣредактира така: (Чете):

«Когато полицията се укаже недостатъчна за запазване реда и вътрѣшната-безопасность . . .» (Прѣдсѣд.: Г-нъ Китанчевъ! Ще говорите по предложението на г-на Байчева, а за да прѣдлагате ново предложение, трѣбва да се съобразите съ забѣлжката на чл. 39 отъ Вътр. Правилникъ и да го прѣдадете на бюрото, че тогава, когато му дойде реда, ще говорите върху него, а сега трѣбва да говорите по предложението на г-на Бай-

чева). Върху предложението на г-на Байчева имамъ да кажа само това, което казахъ и при второто четение и сега ще подкрѣпа сжщото, че би било желателно да не се наказватъ хората, които не сж извършили никакво прѣстѣпление. Полицията, както и г-нъ М-ръ Прѣдсѣдатель призна, сжществува, за да прѣдупрѣжда прѣстѣпленията, които могатъ да ставатъ, като се слѣдятъ хората, гдѣто и да сж, а не да се отстраняватъ, интерниратъ отъ едно мѣсто на друго. Понеже тукъ е казано, че отсграничаването на подобни лица ще става всекога съ знансето на г-на М-ра на Вжтр. Дѣла, азъ мисля, че сами се сжщате, че въ повечето случаи то ще се прилага върху тѣзи лица, които сж неблагонадѣждни въ политическо отношение за правителството. Заради това, като мисля, че ще бѣде по-добрѣ, да се запази личната свобода на хората; като мисля, че по такъвъ начинъ се гарантиратъ още повече гражданскитѣ и политическитѣ права на гражданитѣ, вѣрвамъ, че ще приемете това, което г-нъ Байчевъ прѣдлага. Когато има нѣкой чужди подданикъ, върху когото нѣмаме властъ, по силата на капитулациитѣ, хубаво е това правило — да се испращатъ задъ граница, — но когато е нашъ подданикъ, тогава полицията на всекъдѣ може да прѣдварди, щото подобни лица да не правятъ прѣстѣпления. Заради това не е нужно да се испращатъ на мѣстожителството имъ, а просто да се оставятъ свободни да живѣятъ вждѣто искатъ, догдѣто не сж извършили нѣкое прѣстѣпление, а щомъ извършатъ нѣкакво прѣстѣпление, има законъ, по който може да се сждятъ. За това моля да се приеме предложението на г-на Байчева. А върху моето ще говоря послѣ, когато му дойде редътъ.

Иванъ Халачевъ: Г-да прѣдставители! Вий чухте както предложението на г-на Байчева, сжщо така и повторенията на г-на Китанчева, че тѣ казаха сжщитѣ думи, които въ едно отъ миналитѣ засѣдания имаме честта да чуемъ. Дали така трѣбва да се разбира споредъ чл. 39 и заблѣжката, азъ не зная, но до колкото можъ да познавамъ азъ и да разбирамъ, мисля, че предложението при послѣдното, 3-то четение на извѣстенъ законопроектъ, може да ставатъ, ако единъ прѣдставитель е отсѣтствувалъ или пъкъ по нѣкой въпросъ не е могло да му хрумне изведнажъ (Гласове: Не е тъй). (Шумъ, тропание) и да направи едно допълнение или отмѣнение.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Халачевъ, съгласно чл. 39 и заблѣжката му отъ вжтрѣшний правилникъ, всеки прѣдставитель има право при 3-то четение на единъ законопроектъ да прави предложение. Предложението на г-на Байчева, понеже е съобразно съ този членъ и заблѣжката къмъ него, то може да се говори по него.

Иванъ Халачевъ: Тѣй щото, може би г-нъ Байчевъ да е мислилъ, или всеки да мисли, че макаръ при второто четение на единъ извѣстенъ законопроектъ да е направилъ предложение за нѣкое измѣнение или допълнение, сжщо и при 3-то четение да направи едно повторение на сжщото предложение не е злѣ. Дѣйствително, че може вжтрѣшния правилникъ да му дава това право; но това не е послѣдователно, не е толкова умно, защото ако веднажъ едно искание при второто четение е било отблѣснато, то въпроса е самъ по себе си разрѣшенъ, че и при третото четение ще бѣде отблѣснато. (Гласове: Не е истина). Ще видимъ по-по-диръ, дали е истина, или не. Заради това нека да иматъ малко търпение тия, които сега викатъ и казватъ, че «не е истина» за по-подиръ. Така щото казвамъ, че понеже г-нъ Байчевъ при пра-

вяние своето предложение се е воспользувалъ, може би, отъ едно опущение на единъ вжтрѣшенъ правилникъ, въ който се е допуснало таквози нѣщо, щото да става повторение на нѣкои искания, които единъ път сж били направени и отблѣснати. Но да видимъ, какво се иска съ предложението на г-на Байчева. При интернирванieto се нарушава свободата — съ това азъ съмъ съгласенъ — и за това тѣхна милостъ съ повторното си предлагане казватъ, че не трѣбвало да се интернирвагъ бездѣлницитѣ, а трѣбвало по единъ полицейски да ги слѣди и да бди за всеки, който се прѣдполага, че е лошъ, че върши зло. Азъ да ви кажа, че тѣзи ваша мѣрка е много по строга и съ нея вий приличате на онзи, който искалъ да направи вежди, че извадилъ очи. Кога може да се стѣсни свободата на единъ дѣлникъ или бездѣлникъ: дали когато се испрати на своето родно мѣсто, или когато му се прикачи на врата единъ стражаръ, който ще го слѣди постоянно, който е фактически арестованъ? Така ли мислите, че ще улучшитѣ бжджщата свобода на бездѣлницитѣ? Защото се прѣдполага, че едно лице ще извърши прѣстѣпление, трѣбвало компетентното юридическо лице — полицията — да му тури единъ жандармъ надъ главата, за да го пази, да не може да приложи злитѣ си наклонности въ изпълнение. Това е много по-строга, спорѣдъ мене; то е фактически затворъ. Заради това мѣрката, която е прѣдвидена въ закона, и за която моля г-да подписавшитѣ това предложение да я обседятъ още веднажъ, е много по-лѣка отъ мѣрката, която тѣ предлагатъ. Така щото прѣслѣдванието на бездѣлницитѣ по начинъ, какъвто се прѣдвижда въ закона, ще бѣде много по-полезно и за самитѣ тѣхъ и за обществото. Нашата цѣль тукъ е да прѣдваримъ злинитѣ, а това може да стане, като се испрати подозрителното лице въ своето родно мѣсто — въ онѣзи срѣда, гдѣто криво-лѣво хората го познаватъ и ще могатъ да го знаятъ, какъ минува въ обществото. Ако дѣйствително той е човѣкъ, който заслужава интерниране, позволете ми да ви кажа, че цѣлото общество ще бди за неговитѣ дѣйствия и по такъвъ начинъ ще може да се избѣгне едно бжджщо зло, което той би могаль да нанесе било на обществото било на нѣкое частно лице. Азъ свършвамъ, като пакъ обръщамъ вниманието на г-да прѣдставителитѣ, че предложението на г-на Байчева е повторение на предложението, което той направи при второто четение на този законъ, и мѣрката, която закона прѣдвижда въ дадения случай, е много по-благородна и по безопасна отъ тѣзи, която се прѣдлага отъ г-на Байчевъ и че тия, които сж подписали това предложение, искатъ просто да арестуватъ хората, отколкото да ги проваждатъ на мѣсторождението имъ, и затова, споредъ мене, това предложение е неумѣстно и неоснователно.

Дако Ангеловъ: Г-да прѣдставители! Намѣкна ни се на послѣдъкъ отъ г-нъ Халачевъ, че това, което всички прѣдговоривши говориха по измѣнението на този членъ, всичко това тѣхно говорение било повторение, или, съ други думи казано, било неумѣстно . . .

Прѣдсѣд.: Моля г-на Дако Ангелова да остави на страна неумѣстноститѣ и да се ограничи върху прѣдмѣта.

Дако Ангеловъ: Може ли да се допусне на негова милостъ да казва . . .

Прѣдсѣд.: Вий чухте, че азъ и нему заблѣжихъ. Говорете върху сжщността на прѣдмѣта, ако искате да говорите.

Дако Ангеловъ: Азъ ви благодаря за забѣлжката на г-на Халачева

Прѣдсѣд.: Нѣма нужда отъ благодарности. Продължавайте.

Дако Ангеловъ: Г-да прѣдставители! Всички вий тукъ всекога, когато има единъ въпросъ на разискване, внесенъ или съ законопроектъ или съ предложение отъ прѣдставителитѣ, говорите, че въ България сѣществувa свобода, че не трѣбва да се нарушава тѣзи свобода, че трѣбва да вървимъ въ гармония съ Конституцията и пр. и пр., а вдругъ вий приехме единъ законъ, който не стои въ гармония съ тѣзи конституция. Съ силата на този членъ вий давате право на единъ полицейски началникъ или жандаринъ да въдворява на мѣстожителство всички бездѣлници безъ по-нататъкъ да се обясняватъ обстоятелствата; тия бездѣлници дали нѣма да сѣ нѣкои политически неприятели на правителството и тѣй нататъкъ? Защото подъ името бездѣлници много често пѣти се третиратъ и тия хора, които по една или друга причина не сѣ благорасположени къмъ правителството. За външнитѣ лица, чуждитѣ подданници, азъ нѣмамъ нищо противъ. Нека да дадемъ право на всеко правителство да се располага и да прави съ тѣхъ, както намѣри за добръ; но тука думата ми е именно за нашитѣ български подданници. Азъ, г-да прѣдставители, ще ви приведа два примѣра, отъ които ще се убедите, че този членъ не е никакъ на мѣстото си. Миналата година, въ врѣмето на избиранieto за народни прѣдставители въ село Бѣла Слатина въ навечерието на изборитѣ е имало нѣколко души избиратели, политически противници на правителството, на които началника е казалъ: «вий сте неблагонадѣждни» и хайде на мѣстожителството ги испраща и до като да се расправятъ, изборитѣ се вече свършиха и тѣхъ ги пуснаха. И тия хора отишли послѣ на мѣстожителството си. Значи тия хора не сѣ били бездѣлници, но докато се свършатъ изборитѣ, ги отстранили, и послѣ имъ казватъ, че тѣ не сѣ бездѣлници. Сѣщо така и сега напоследъкъ е станало съ друго едно лице таквъзъ едно нѣщо пакъ въ Б. Слатина. Азъ не критикувамъ, какво е това лице, а въпроса е тука за мѣрката, която може да се вземе въ нѣкои случаи, че ако тогава се е случило така, то заранъ и съ мене може да стане така. Това лице не стои мирно, ходи да критикува дѣлата на правителството; но за това му дава право чл. 82 отъ Конституцията. На това основание околийскій началникъ го интернира на мѣстожителство защото не че е бездѣлникъ, не затова, че всеки знае, че не е извършилъ нѣкое незаконно прѣстѣпление, но само заради това, защото не одобрява работитѣ на правителството, нѣщо, което прѣдоставя чл. 82 отъ Конституцията. (Чете): «Жителитѣ на българската княжество иматъ право да се събиратъ мирно и безъ оружие, за да обсъждатъ всекакви въпроси, безъ да искатъ по-напрѣдъ за това позволение».

«Събиранията вънъ отъ зданията, подъ открито небе, напълно се подчиняватъ на полицейскитѣ правила». Както видите този членъ дава право на всеки гражданинъ, да критикува дѣлата на властѣта, вдругъ въ този членъ на закона за полицията се казва, че всеки бездѣлникъ, т. е. всеки политически неприятелъ на правителството, може да се интернира, да се прати на мѣстожителството. Г-да прѣдставители, г-нъ Халачевъ намира това нѣщо за добро, намира го споредъ Конституцията. Това ли е свобода, свободолюбие, това ли е споредъ Конституцията? Азъ право да си кажа, че съ този законъ се ограничава свободата на гражда-

нитѣ, не го намирамъ въ гармония съ Конституцията. Това не ще каже, че ний живѣемъ въ конституционна държава. Давате право на единъ полицейски стражаръ да испраща бездѣлницитѣ на мѣстожителство и не опрѣдѣляте точно въ закона, кои сѣ тия бездѣлници и какви сѣ? Защото трѣбва да знаете, че всички хора въ единъ градъ или въ едно село не могатъ да бѣдѣтъ търговци и чиновници. Има много хора и безъ работа. Но това не значи, че сѣ врѣдителни. Когато нѣкой исказва своето мнѣние противъ властѣта, това не значи, че той е врѣдителенъ и да му се казва «хайде на мѣстожителство»; защото има други хора, които сѣ тоже безъ работа, но които похваляватъ дѣлата на правителството, ще си стоятъ на мѣстата си. Не казвамъ само за днешното правителство, или за бѣдѣщото. Ний тука правимъ законъ, който, както и самъ г-нъ М-ръ Стамболовъ каза, ще бѣде за бѣдѣщото. Всичкитѣ наши закони трѣбва да бѣдѣтъ въ гармония съ Конституцията. Сега това, което е въ този членъ, ако е съгласно съ Конституцията и азъ съмъ съгласенъ, и азъ го приемамъ; но то е противно на Конституцията и на всички свободолюбиви закони. За това азъ не приемамъ и поддържамъ мнѣнieto на г-на Байчева. Азъ даже съмъ много по-либераленъ отъ него (Смѣхъ).

А. Байчевъ: За да взема да повтарямъ думитѣ на г-на Халачева, това намирамъ като единъ видъ пенелопена работа, защото, то не се основава на нищо, което да почива нито на правилника, нито на закона. Той ми обърна вниманието върху правилника.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Байчевъ! Оставете правилника на страна, защото това е работа на прѣдсѣдателя, а вий говорете по сѣщността на прѣдмѣта.

А. Байчевъ: Прѣди всичко ще му кажа, че азъ не съмъ говорилъ по този членъ въ миналото засѣдание. Азъ не съмъ длъженъ да повтарямъ това, което съмъ говорилъ онзи день. Това е доволно да увѣри, както него, а най-вече всички васъ, че той не се е ни най-малко заинтересувалъ отъ това, което се е говорило прѣди единъ день. Той казва, че мѣркитѣ, прѣдвидени въ тойзи членъ, не сѣ до толкова строги отъ колкото мѣркитѣ, които азъ прѣдлагамъ, защото трѣбвало да се тури на гърба на това лице, което е признато за бездѣлникъ или се подозира за таквъ, единъ стражаръ да го пази. Азъ ми се струва, че като се даватъ такива разности за основаването на полицията и за сѣществуванието на тѣзи стража, не е казано да се тури на гърба на тия или ония. Задачата на полицията е, да слѣди както бездѣлницитѣ и нѣкои си съмнителни личности, а така сѣщо и несъмнителнитѣ, защото много лица има и несъмнителни, но послѣ излиза, че тѣ сѣ направили нѣкое прѣстѣпление, които сѣ и днесъ въ оградата на Събранието. За това, азъ казахъ, че това лице, върху което се има силно подозрение, че ще може да направи прѣстѣпление, то може да се слѣди, както и сега се прави съ такива. Може ли да има по-големо наказание отъ това, което казахъ? Г-нъ Халачевъ, да се земе на примѣръ отъ Търново и да се закарате съпровожданъ отъ двама-трима жандарми не знамъ гдѣ и то именно за това, че на единъ вашъ противникъ не сте били симпатиченъ или, че вашитѣ очи не му се харесали? Още повече, че вий сте адвокатъ и знаете, че наказанието, както казахъ, и по-прѣди, е резултатъ отъ едно прѣстѣпление, и че не може да има наказание, до като нѣма прѣстѣпление. Сѣщо така и съ единъ бездѣлникъ, нека се уваже, че е направила прѣстѣпление, тогазъ

нека да го закаратъ гдѣто щѣтъ. Но даже закона не трѣбва да допушта и това. Нека се накаже всѣки прѣстѣпникъ тамъ, гдѣто е направилъ той прѣстѣплението; да се накаже въ пункта гдѣто е констатирано прѣстѣплението, а не на друго мѣсто. Защо има сѣдилища на всѣкъдѣ? Нали за това? Тогава трѣбва да туримъ сѣдилище само въ единъ пунктъ и тамъ да се наказватъ всички. Сѣдилища има на всѣкъдѣ само за това, защото всѣки тамъ, гдѣто е направилъ прѣстѣплението, тамъ трѣбва и да се наказва.

Азъ още веднажъ ще кажж, че инициативата за съставянето на законитѣ е право именно на Събранието, а не на изпълнителната властъ, защото избирателитѣ, когато пращатъ своитѣ. (Прѣдсѣд.: Пакъ се отдалѣчихте отъ прѣдмѣта.) избраници, делегиратъ ги въ всичкитѣ имъ права и властъ и законитѣ, които тѣ изработятъ сж еднакво задължени и тѣмъ и властѣта. За това, азъ се обръщамъ къмъ Нар. Събрание и го моля да се съгласи, да приеме тѣзи редакция, а и г-нъ Мръ, на когото, като ми се извѣстни либералнитѣ начала, вѣрвамъ, че и той ще приеме този членъ, какго азъ прѣдлагамъ, защото той нѣма ни най-малко да намали властѣта на полицията, а на противъ, именно въ днешно врѣме, когато нейната задача е толкова деликатна и компликирана това ще направи за него една честь, че той и когато е на министерската скамейка, защищава сжщитѣ принципи, които е ималъ до сега.

М-ръ Стамболовъ: Г-да прѣдставители! Тѣжко е да повтарямъ туй, което съмъ говорилъ въ Нар. Събрание по-напрѣдъ, за това нѣма да направя туй нѣщо. Азъ не искамъ да възразявамъ на теоритѣ на г-на Байчева, какво било отъ сътворението на свѣта до потопа и по-подиръ, нито пъкъ искамъ да възразявамъ на този неговъ абсурдъ, че между властѣта и народа нѣма нищо общо. Да се говори това въ една Камара и да се прѣдполага, че властѣта не произтича отъ волята на народа, е нѣщо повече отъ абсурдъ. Вий знаете, че споредъ нашия основенъ законъ, вий прѣдставявате народа, че отъ вашата воля зависи да има това или онова правителство, което именно да е изряжение на народната воля. Но, туй правителство въ какви граници ще дѣйствува, какво ще прави, вий давате закони или то има вече такива създадени отъ друго по-голѣмо отъ вашето Събрание. Така щото, че между народа и властѣта вѣмало нищо общо, е нѣщо, което не може да се говори гукъ отъ единъ народенъ прѣдставителъ. Що се касае до свободолюбието на г-на Дако Ангелова, азъ се очудвамъ, какъ се е родилъ въ Раховскій окръгъ такъвъ прѣдставителъ свободолубивъ, когато е знайнъ, че въ този окръгъ се кланятъ на камшика.

Г-да прѣдставители! Либералната партия, на която въ послѣдно врѣме шефа съмъ азъ, имала е другъ пѣтъ и други водачи. Тя е дохождала на властъ не съ съдѣйствието на полицията и не съ помощѣта на послѣдната се е държала на властъ. Сжщо и моето намѣрение не е да се държи на властъ съ полицията. На противъ либералната партия, не единъ пѣтъ, не два и три пѣти е дохождала на властъ и противъ волята на тия, които сж имали на разположение полицията. Значи, щомъ на тая партия днесъ за днесъ, азъ съмъ шефъ, не можъ я ръководи отъ други начала, освѣнъ отъ тия, отъ които се е ръководила до сега. Вий ще видите, че закона, който азъ прѣдлагамъ, е много по-либераленъ отъ този, който е сжществувалъ до сега. Ако внѣсохъ тоя законъ, който е съставенъ на основание на сжществующитѣ у насъ полицейски

наредби, съ нѣкой малки измѣнения и добавки, които практиката е показала за нуждни, цѣльта е да бѣждѣтъ събрани въ едно всичкитѣ тия наредби и распорѣждания, които сж распрѣснати по разни окръжни писма, наставления и т. н. издавани въ разни врѣмена и случаи. Така събрани всичкитѣ тия наредби, ще бѣждѣтъ като ръководство на всички полицейски чинове, които ще пазятъ реда и тишината въ страната. Азъ не искахъ да измѣна нѣкои правила, отъ стария законъ, които сж много добри и не можѣтъ да бѣждѣтъ измѣнени освѣнъ въ врѣда на страната; ввѣдохъ само нѣкои ново ввѣдения, именно създаването длѣжността на полицейския инспекторъ и съ прѣустройството на конната стража. Полицейския инспекторъ ще преглѣжда полицейската стража въ строево отношение и ще да ръководи годишнитѣ обучения на коннитѣ стражари, които въ слѣчай на война да можѣтъ да влѣзѣтъ въ дѣйствующата армия. Измѣненията, станали въ закона, сж малки въ сравнение съ стария законъ, а има нѣкои улучшения, както е именно въ 27-й членъ. Този членъ е много по-добъръ, отъ колкото подобния на него членъ въ сжществующия законъ. 44-й чл. отъ устава за полицията дава право на окр. управители да вѣдворяватъ на мѣстожителство всички бездѣлници. Сега туй право споредъ чл. 27-й азъ присвоявамъ на М-ра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла. Гдѣто ще се каже, намѣсто да иматъ това право 23 окр. управители, и да своеволничатъ съ него, ще го има само М-ра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, който въ всѣкой слѣчай ще се ръководи отъ това, което се намира въ закона. Азъ даже можъ да ви кажж, че при всичко, че чл. 44 сжществуваше въ стария законъ, азъ съмъ далъ едно, двѣ прѣдписания, съ които съмъ заповѣдалъ да не ставатъ интернирания на хора безъ мое разрѣшение, защото съмъ прѣдполагалъ, че азъ, като стоя по-високо отъ единъ окр. управителъ и като не съмъ забърканъ въ малкитѣ мѣстни интриги и честолюбия, ще направя по-малко грѣшки съ интерниранията на хората. Ето защо азъ мисля, че закона, който съмъ изработилъ, трѣбва да го приеме, защото стария законъ е по-лошъ отъ този, който съмъ прѣдставилъ. Ако не приеме този законъ и остане стария, тогава на волята на окръжния управителъ е да ви земе и проводи въ Лѣсковецъ или другадѣ на мѣстожителство. Заради това отъ двата закона, заради васъ е прѣдпочтителенъ новия, а не стария, и азъ прѣдлагамъ да се приеме закона, както е прѣдставенъ отъ мене.

Цвию: Отказвамъ се.

Я. Д. Матакиевъ: Г-да прѣдставители! И азъ нѣма да се съглася съ прѣдложението на г-на Байчева именно по тия съображения, че този членъ, въ когото тѣ виждатъ опасностъ, съвършенно я нѣма. Тѣ трѣсятъ нѣщо, което не сжествува. Какво говори този членъ? Този членъ говори, да се вѣдворяватъ на мѣстожителството, бездѣлницитѣ т. е. тѣзи хора, които сж излѣзли отъ своето родно мѣсто, намиратъ се пакъ въ България, но въ другъ градъ, нѣматъ никаква работа, правятъ неприятности на обществото, правятъ може-би разни злодѣяния, калпавщини и т. н. за да не можѣтъ, да правятъ тия злодѣяния и да се избави обществото отъ единъ чловѣкъ, който не е тѣхънъ, не принадлежи на тая община, въ която врѣменно живѣе, ще го прати полицията у дома му. Какво по-добро нѣщо има отъ това, да се прати чловѣкъ у дома си, гдѣто се е родилъ? Това е длѣжностъ на всѣта община, защото на друго мѣсто има прѣдвидено въ законѣтъ за общинитѣ, че ако нѣкой нѣма срдство за живѣяние, трѣбва да

се поддържа отъ тая община; тъй щото това право гдѣто се дава на полицията, да се прашатъ бездѣлницѣ по дома имъ, отървава общинитѣ да се грижатъ за тѣхъ. Мене ми се чини, че това не е насилие на свободата, а на опаки всѣки бездѣлникъ трѣбва, да се праща у дома си, едно защото нѣма да тѣжи на общината, въ която живѣе врѣменно, а и друго защото такава наредба съществува въ законитѣ на всичкитѣ държави. Тѣй щото азъ не виждамъ тукъ никакво нарушение на свободата. До колкото знаа, азъ знаа въ законитѣ на всичкитѣ държави такива наредби сж прѣдвидени. Тия г-да прѣдставители, които поддържатъ прѣдложението на г-на Байчева, поддържатъ го за това, защото 27 чл. можѣтъ да бжде злоупотрѣбяванъ отъ властѣта, която могла да прикачи на всѣки чловѣкъ името бездѣлникъ и да го интернира въ родното му мѣсто. (Шумъ).

Прѣсѣд.: Моля! Пазете тишината.

Я. Матакиевъ: (Продължава). Така щото азъ мисля, че именно тамъ се лъжатъ нѣкой г-да прѣдставители. Можѣше да направятъ нѣкоя поправка; но азъ не виждамъ каква поправка, ще направятъ на думата «бездѣлникъ». По-друга дума отъ тѣзи нѣма за такъв чловѣкъ, който е въ тѣжестъ на обществото. Кажете ми напр. какво ще стане съ тия хора, които сж дошли отъ разни мѣста въ София, стоятъ по механичѣ, правятъ разни прѣстѣпления, и пр.? Разбира се, че полицията трѣбва да ги проводи вънъ отъ града, а, щомъ иска да ги отстрани, най-доброто мѣсто е, да ги проводи у дома имъ. Ако бѣше казано, властѣта да ги зима отъ едно мѣсто, и да ги проважда на друго, разбира се, че щѣше да бжде едно ограничение на свободата, а тукъ ми се чини, нѣма никакво ограничение на свободата и трѣбва да се приеме члена, както е, за да се избави обществото отъ тѣжестѣта, която има отъ тия бездѣлници.

Петръ Геновъ: Г-да прѣдставители! (Не се чува).

Прѣсѣд.: По високо говорете, че не се чува.

Петръ Геновъ: За да се разбере, като какви сж тия бездѣлници, които ще се прашатъ на мѣстожителството или мѣсто-рождението имъ, трѣбвало би, да се разясни. Има хора, които сж били чиновници, днесъ ги испадятъ, угрѣ ги грабне полицията и като ги нарѣче бездѣлници, интернира ги, а това се е случвало и съ чужденци. (Не се чува). Има даже и български подданици, които сж били екстернирани задъ граница, Азъ ще ви приведа единъ примѣръ за Новоселскій мюфтия Ходжа Юмеръ-Ефенди, български подданикъ, който бѣше екстерниранъ, безъ да има право за това полицията. Така щото българскитѣ подданици не само се интернирваха, а се и екстернирваха даже, за туй поддържамъ прѣдложението на г-на Байчева и моля нар. прѣдставителство, да приеме, да се измѣни чл. 27, както той прѣдлага.

М-ръ Стамболовъ: Щомъ на полицията отнемате правото, да може да махнува бездѣлницѣ отъ извѣстенъ градъ и да ги праща въ мѣстожителството имъ, тогава трѣбва да знаете, че прѣстѣпленията, ако сега сж хилядо, ще станатъ десетъ хиляди; защото това е една прѣдохранителна мѣрка, за да не ставатъ прѣстѣпления. Напр. въ София, да кажемъ, полицията забѣлѣжи, че ставатъ обири, убийства и кражби, но не може, да улови прѣстѣпницѣтѣ, защото отъ сто прѣстѣпници, само петъ или десетъ може да се паднатъ въ рѣцѣтъ на правосѣдието. Та за да се запазятъ интереситѣ на обществото, полицията е принудена, да вдвоява на мѣстожителството имъ, именно тия, които тя

подозира, да сж извършили извѣстни прѣстѣпления, защото единъ чловѣкъ по-малко зло би принесалъ въ родното си мѣсто, гдѣто го знаятъ, какво е цвѣте, отъ колкого въ единъ градъ, гдѣто никой го не познава какъвъ е. За това като една отъ задачитѣ на полицията е да прѣдохранява обществото отъ злото, което му нанасятъ тия бездѣлници, трѣбва да ѝ се даде това право. Мене ми се струва, че щомъ единъ чловѣкъ нѣма никаква работа, а полицията има достатѣчно данни, да го подозира, че може да живѣе и се поминува съ прѣстѣпления, а не може да го улови, трѣбва, да ѝ се даде право, да го испраща въ родното му мѣсто. Г-нъ Байчевъ признава това за чуждитѣ подданици, че било добро, но не признава, че и за нашитѣ подданици трѣбва сжщо да се взиматъ такива мѣрки. Ако за нашитѣ подданици не можемъ да наложимъ тая мѣрка, какъ ще можемъ да я наложимъ за чуждитѣ подданици? Всѣки консулъ ще каже, че ако вашитѣ подданици признаватъ за честни и добри, трѣбва да признаете това и за нашитѣ. Ако нашитѣ подданици крадѣтъ, уловете ги, накажете ги и пр. Нѣмате право, да ги испращате задъ граница безъ причини.

Наистина полицейскитѣ мѣрки споредъ Конституцията се прилагатъ на всичкитѣ живущи въ Княжеството, безъ да се гледа какви сж подданици. Но щомъ намираме тая мѣрка добра за чуждитѣ подданици, трѣбва да я приемемъ и за нашитѣ, а, ако е лоша за чуждитѣ подданици, трѣбва да я не приемаме и за нашитѣ. Слѣдователно трѣбва да бждемъ логични и послѣдователни, ако искаме, да се имаме за философи.

Д. Коцовъ: Азъ вземахъ думата, не да възразя на г-на Байчева, но да констатирамъ, че слѣдъ обстоятелственнитѣ обяснения на г-на М-ра и слѣдъ обясненията на г-на Халачева, повече да се говори, е излишно. Прѣдлагамъ чл. 14 — прѣкращение на дебатитѣ.

Прѣсѣд.: Има прѣдложение отъ г-на Коцова, да се прѣкратятъ дебатитѣ. Който не приема това прѣдложение, да си вдигне рѣката. (Меншество). Приема се прѣкращението на дебатитѣ. Ще дамъ на вотирание прѣдложението на г-на Байчева. Който приема прѣдложението на г-на Байчева, както той го прочете отъ трибуната, да си вдигне рѣката. (Меншество). Не се приема.

Има второ прѣдложение отъ сжщия г-нъ Байчевъ върху чл. 33 отъ закона. Моля г-на Байчева, да дойде да го прочете.

А. Байчевъ: Редакцията, която правя върху членъ 33 ѝ отъ закона за полицията, е именно такава: «по писменното повикване на полицията всѣки е длѣженъ да се яви, неявившия се може да бжде закаранъ силомъ. Въ случай на заварено прѣстѣпление, както и по исканieto на сѣдебнитѣ власти, а сжщо и на законно подозрѣние за извършване на прѣстѣпление, може да стане и усно повикване.»

За да ви прочетѣ членъ 33-ѝ, както е въ самия законъ, азъ ми се струва, че е излишно, но сега ще зема отъ части да искажъ тѣй сжщо мотивитѣ, които сж ме накарали, да направя една нова редакция на членъ 33-ѝ и прѣди всичко ще искамъ позволение да кажъ, че когато работата се касае за единъ членъ, който може би сѣставлява най-важното нѣщо въ единъ законопроектъ, трѣбва да се говори нѣщо повече върху него, за да може Нар. Събрание, ако не съвършенно, то поне отъ части да се убѣди, дали трѣбва да се приеме този членъ или не, защото всѣко едно говорене безъ това е нѣщо, което е съвсѣмъ неумѣстно и има толкова

солидност, колкото една висока пирамида, построена на пясчлива основа. (Прѣдсѣд.: Говорете по сжщността на прѣдмѣта). Азъ казвамъ мотиви. Известно ви е г-да, че законитѣ, които се правятъ за една страна свободна, трѣбва да иматъ прѣдъ видъ обичавтѣ, нравитѣ и самитѣ прѣдрасждѣци и прѣдания на този народъ, защото именно въ тѣзи нѣща е самия строй и развитието на това общество. Тѣ всѣки пжть трѣбва да гармониратъ съ този сжществующъ режимъ въ страната. Трѣбва да сж тождественни съ духътъ на вѣка, въ който се намираме. Трѣбва да гармониратъ съ самото естество на работата, защото законитѣ сж, тъй да кажж, необходимо сѣотношение между самата властъ и между народа и до толкова даже, щото може да се каже, че това е единъ законъ естественъ, и че тѣ трѣбва да удовлетворяватъ общественитѣ нужди; законитѣ, които се съставляватъ, прѣди всичко, трѣбва да гарантиратъ личната свобода на човѣка, защото тамъ именно, въ нея страна, гдѣто този принципъ не е запазенъ, може да се каже, че е държава, която ни най малко не се отличава отъ държавитѣ въ Азия и тѣзи, които се намиратъ въ вжтрѣшна Африка. Защото, този принципъ, че сжществува народно щастие, когато вѣма щастие лично, той е лъжливъ принципъ. Както видоветѣ се трансформиратъ отъ единъ видъ индивидуумъ, тъй и личното щастие на единъ народъ се трансформира отъ самото щастие на отдѣлни личности. Приемането на тоя членъ, както е, азъ ми се струва, че ще стане повече неразумно, отъ колкото можемъ да помислимъ. Ний не сме достигнали до това положение да можемъ да уважаваме мнѣнието на нашитѣ противници, а не даже да ги търпимъ. (Прѣдсѣд.: Моля говорете върху прѣдложението. Не се отдалечавайте. Не философствувайте). Азъ не философствувамъ. Казвамъ, че съ този членъ ще станжтъ много злоупотрѣбления, защото ний не сме достигнали до това положение, да уважаваме мнѣнието на нашитѣ противници, а не да ги търпимъ. (Прѣсѣд.: Пакъ ще моля г-на Байчева да се ограничава на прѣдмѣта). Азъ пакъ казвамъ, че е твърдѣ естествено, че тия, които сж на властъ, ще се ползватъ отъ тоя членъ, да правятъ пакости на своитѣ противници. До сега има факти, нашото минало ви е научило, че полицейскитѣ агенти съ силата на оржжието затваряли сж, когато сж искали. Така щото съ приемането на тоя членъ, както е въ законопроекта, твърдѣ много злоупотрѣбления, ще станжтъ съ него. Ако желаете, азъ могж, да ви приведа нѣколко примѣри. За кефа на единъ Варненски гражданинъ, Варненскій градоначалникъ направи една листа на 20 души, между които бѣше и почтенний бивший депутатъ г-нъ д-ръ Стефановъ и ги повика въ полицията. Когато се явиха тамъ, той имъ каза: кой ви е викалъ? Другъ примѣръ въ Новоселската околия: началника по диктовката на извѣстни хора, за да напакостватъ на своитѣ противници, хваща нѣколко души, раскарва ги нѣколко врѣме и даже въ едно село тѣ сж били бити немилостиво. За примѣръ даже, азъ могж, да ви кажж и самитѣ хора — отъ село Аврини двама турци и трима българи, които сж били противници на тамошниятъ кметъ, сж били закарани въ село Серазъръ, арестовани сж били нѣколко врѣме, били бити и най-послѣ пуснати. Тѣ сжщо въ Добричка околия всѣ по кефа на силнитѣ на деня, викани сж най-честнитѣ хора въ полицията отъ едно село и съ съпровождане на стражарина въ нощно врѣме, закарани сж били въ околиийскій градъ, и отъ тамъ върнати, безъ да имъ се каже нѣщо. Тѣ сжщо въ с. Каравюсе общинскій писаръ, като не се ползувалъ

отъ симпатитѣ на началството, нощно врѣме билъ нападенъ въ къщата си и билъ битъ. (Прѣдсѣд.: Трети пжть ви напомнявамъ, г-нъ Байчевъ, че ако искате да говоритѣ за тия работи, нѣма освѣнъ да направите запитвание). Азъ давамъ примѣри, че съ този членъ, ще стане злоупотрѣбление, даже тия факти могатъ да се провѣрятъ и азъ вѣрвамъ, че тѣ сж извѣстни и на самия г-нъ М-ръ. За исхвърлянето на този членъ, азъ се обръщамъ именно не къмъ меншеството, защото неговия гласъ не е рѣшающъ, и че то, меншеството, всѣкога приема тия закони, които го гарантиратъ отъ произволитѣ на властѣта, а се обръщамъ къмъ болшинството и го моля, да приеме члена, както азъ го прѣдлагамъ. Трѣбва да знаете, че нѣма нищо постоянно подъ ясното небе. Всичко подлѣжи на измѣнение. Историята на парламентарнитѣ народи ни учи, че всичкитѣ драконовски закони, които ги е изработвало едно болшинство съ драконовски възглѣдове, всѣкога върху неговия грѣбъ послѣ сж били прилагани. Ще ви дамъ единъ примѣръ. Когато имаше пълномощия властѣта, консерваторитѣ направиха нѣкои закони, които бѣха малко строги; но не се мина много врѣме, тия сжщи закони се приложиха на тѣхния грѣбъ. Катаржди, извѣстний Ромжнски М-ръ, когато бѣше М-ръ по-прѣди, направи такива драконски закони, но слѣдъ нѣколко врѣме той падна и когато взеха, да се упражняватъ върху неговитѣ съпартизани, захванаха да викатъ, че тия закони сж драконски, много лоши и т. н. Но Братияно му отговори: «никой нѣма право, да ме обвинява за прилагането на тия закони, още повече вий, защото вий сте ги изработили; ний съзнаваме, че сж лоши, но какво да правимъ». Като имамъ прѣдъ видъ, че законитѣ, които сж драконски, въ повечето случаи се упражняватъ върху грѣба на това болшинство, което ги е вотирало. За това азъ се обръщамъ къмъ това болшинство и го моля, да не допусне, да се даде правото на полицията, да вика всѣкого устно, освѣнъ въ случаитѣ на заварено прѣстѣпление, когато повикването може да стане устно. Като мисля, че фактитѣ или примѣритѣ служатъ, тъй да се каже, за основа на всичко, което се върши въ Нар. Събрание, то азъ моля това болшинство, да не допуска въ този законъ устно повикване, освѣнъ въ случаитѣ, прѣдвидени въ моето прѣдложение. Ще кажа още, че понеже ми сж извѣстни твърдѣ добрѣ либералнитѣ убѣждения на г-на М-ра, азъ вѣрвамъ, че той и на М-скій столъ, ще се вдѣхва отъ тия убѣждения и ще приеме редакцията на члена тъй както я прѣдложихъ.

Ив. Халачевъ: Г-да прѣдставители! По-прѣди, като отговаряхъ на прѣдложението на г-на Байчева, той ми каза, че азъ не съмъ внимавалъ или не съмъ се интересувалъ отъ закона за полицията и за туй не съмъ помнѣлъ добрѣ, кой какво е говорилъ. Дѣйствително, ако съмъ виновенъ за това, азъ ще моля г-на Байчева да ми прости. Вий чухте, че той говори сжщото това, което говори при второто четение на закона. Ако Нар. Събрание тогава не се убѣди, че трѣбва да стане това измѣнение, вѣрвамъ, че и сега ще го отблъснете. Азъ нѣма да отговарямъ на ония негови думи, съ които искаше той постоянно да обижда правителството, (Байчевъ: Не ми е била такава цѣльта). (Прѣдсѣд.: Моля г-на Байчева да има търпение.) тъй като това е свойствено на всѣки единъ опозиционеръ и толкова повече на такъвъ, като г-на Байчева. (Байчевъ: Не е вѣрно!) Ще кажж, че полицията въ Варна, ако е повикала 20 души граждани по распореджанието на началника, въ числото на които е билъ навѣрно и г-нъ Байчевъ

(Байчевъ: Върно, бѣхъ), то е види се, защото тѣзи граждани сж правили затруднение на полицията; защото ако е било иначе, полицията не е имала причина да вдига хората отъ кжшата. Но да дойдемъ до другъ въпросъ и да видимъ, до колко е важно измѣнението на члена, което прѣдлага г-нъ Байчевъ и до колко е основно исканието на г-нъ Байчева. Г-нъ Байчевъ е много либералъ, и ако хората не можътъ да бждѣтъ като него либерали, всѣ можѣтъ да бждѣтъ баре на едно-двѣ дереджета по-малко либерали. И ако г-нъ Байчевъ не иска, щото хората насила да се каратъ отъ полицията, моето мнѣние е, че той трѣбва да разбере, че всѣко законоположение въ страната е свято и, че то трѣбва да се почита. Ако има такива хора, които тѣй разбиратъ работата, тогава щѣхме да ги викаме съ особенни комплементи; даже тогава за тѣхъ и призовки не трѣбваше да имъ се прашатъ, а ако остане на мене, щѣхъ съ телефонъ да ги викамъ. Но въпроса е, ченъ ний не сме учили много и че не можемъ да си търпимъ още помежду си, както каза и самъ г-нъ Байчевъ. Ако г-на Байчева повика единъ жандармъ отъ правителството на болшинството съ призовка, да ми каже той, ще отиде ли отведнажъ? Азъ мисля, че и 90 призовки да му занесѣтъ, пакъ нѣма да отиде. Въ таквъ случай, какъ ще го закаратъ? Ще зематъ жандармитѣ, ще го заведѣтъ въ полицията и ще му кажѣтъ: стой тука. Тогава ще се изслѣдва и послѣ вече може да се отпусне, или не. Азъ говорихъ и въ първото засѣдание, па и сега повтарямъ, че не съмъ за насилственото докарване на хората, защото не искамъ да се ядемъ помежду си. Обаче трѣбва да се признаемъ, че по другъ начинъ полицията не може да функционира. Хората иматъ амбиция и въ много случаи тѣ искатъ да си налагатъ амбицията. Добръ е, както каза голѣмия нашъ либералъ, г-нъ Байчевъ, да се викатъ хората съ призовки, но нека ми каже г-нъ Байчевъ, ако нему му проводятъ веднажъ и дваждъ призовка и той не се яви, въ таквъ случай какъ ще се приложи закона за полицията?

Този е моя скромнъ отговоръ по либералното прѣдложение на г-нъ Байчева, който е много ходилъ по другитѣ държави и знае какво става — вчера се е върналъ отъ Европа . . . и азъ моля да не се приеме отъ Събранието, както не се прие и когато го прѣдложи при второто четение на този законъ.

Ив. Х. Митовъ: Г-да прѣдставители! Г-нъ Байчевъ по прѣди се исказа противъ чл. 33 и доста ясно обясни причинитѣ за това. Мжчно му иде, че, ако отиде нѣкой стражаръ да покани нѣкого и ако той не се яви, щѣли да го закаратъ на сила. Г-нъ Байчевъ може отъ страна да е видѣлъ, какво значи полиция. Трѣбва по-напрѣдъ да послужи по администрацията, за да се научи, какво нѣщо е администрация.

Ако нѣкой разбойникъ земе на г-на Байчева часовника и той отиде въ участъка и съобщи, и сега слѣдвало би пристава на този участъкъ да му пише и да му прати повѣстка, ако му е угодно да се яви, ако ли не, съ втора повѣстка да го повика. Тогава самъ г-нъ Байчевъ ще каже, че полицията е неуредена. Заради това, като считамъ въпроса за освѣтленъ, прѣдлагамъ чл. 14 отъ правилника за вътрѣшния редъ.

Прѣдсѣд.: Ще дамъ на вотиране прѣдложението на г-на Ив. Х. Митова. Който го не приема, да си вдигне ржката. (Меншество). Прието.

Ще дамъ на вотиране самото прѣдложение на г-на Байчева, върху чл. 33 отъ закона за полицията. Който го приема, да си вдигне ржката. (Меншество). Пада.

Има отъ сжщия Байчевъ трето прѣдложение, върху чл. 101 отъ закона за полицията. Има и отъ г-на Халачева друго прѣдложение пакъ върху сжщия членъ, тѣй щото тѣ ще се прочетѣтъ едно слѣлъ друго.

А. Байчевъ: Въ чл. 101 отъ закона за полицията, алинея 2-ра, прѣдлагамъ да се исхвърлятъ думитѣ: «или отъ едно лице».

Ив. Халачевъ: На основание забѣлжката къмъ чл. 39 отъ вжтр. правилникъ на Нар. Събрание, подписаний прѣдставителъ правя слѣдующото прѣдложение за видоизмѣнение на чл. 101 отъ закона за полицията така: въ чл. 101 слѣдъ думитѣ: «освѣтъ въ слѣдующитѣ случаи», да се прибавятъ думитѣ: «при изпълнение събитѣ служебни обязанности». Алинея 2-ра отъ сжщия членъ, да се прѣредактира така: «за отблѣсване невъоръжено нападение, но направено отъ нѣколко лица, или отъ едно лице, когато живота му се намира въ опасност и нѣма друго срдѣство за защита». Това прѣдложение бѣхъ направилъ и въ миналото засѣдание. До колкото помня, на него бѣше се съгласилъ и г-нъ М-стръ на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, но може-би по погрѣшка се е прѣдложило на вотиране, и ако е станало това опущение, тука нѣма какво да развивамъ. При второто четение азъ говорихъ и мислѣхъ, че е прието; но, като се забѣлжва, че е станало опущение, моля да се вмѣсти това мое прѣдложение сега.

А. Байчевъ: Азъ ми се струва, че члена тукъ както е, надали би могълъ да се приеме, или ако се приеме, ний съ това даваме голѣми права на жандармитѣ. Нека не бжде никому убидно, ако кажъ, че у насъ жандармитѣ не сж дошли до такъво положение, гдѣто да можемъ да имъ дадемъ такива права. За да дадемъ право на единъ жандармъ да стрѣля върху едно лице, когато то не е въоръжено, азъ мисля, че това не може да се приеме; защото, кой ще е оня човѣкъ, който нѣма оржжие, да мисли да нападне на единъ полицейски, и това не трѣбва и да се доказва, защото, кой ще е този човѣкъ, безъ оржжие, който ще отиде да напада единъ жандармъ, като знае, че той има сабя и револверъ? И съ това право, което този членъ дава на стражаритѣ, мисля, ще стане доста злоупотрѣбление. Доволно е единъ жандармъ да има амбиция къмъ едно лице; щомъ като минава ношно врѣме край него, ще го извика, ще го улови и за доказателство, ще тури въ джеба му едно малко ножче, и на утрѣнта ще каже, че го е нападналъ и хайде. Има примѣри у насъ, че нѣкой стражаринъ, защото нѣкой си не го напоилъ, не го почерпилъ, или че не е искалъ да му даде пари въ заемъ, или, защото му е далъ, пѣкъ си ги иска, сж правили такива работи. Тѣй щото, азъ виждамъ, че това, което ще се прѣдвиди въ този членъ, е едно оржжие опасно, което се дава въ ржцѣтъ на жандарма, който му се позволява да стрѣля върху всѣкого, който не е въоруженъ. Зарадъ това моето мнѣние е, да се исхвърлятъ въ този членъ думитѣ «или отъ едно лице», т. е. да не му се дава право да стрѣля върху едно лице, когато то не е въоружено.

Дачо Ангеловъ: Г-да прѣдставители! Азъ ще да бждъ единъ отъ тия прѣдставители, или отъ саяницата на тѣзи прѣдставители, тѣй да се нарѣкж, който ще поддържамъ мнѣнието на г-на Байчева, именно по отношение на това, съвършено да се исхвърли думата «стрѣля», а да остане само въ тия случаи, когато бѣга нѣкой

разбойникъ и тѣмъ подобни. А пъкъ, когато едно лице само напада единъ стражаринъ и вслѣдствие на това нападение, както именно се казва въ закона, че живота на стражарина е въ опасностъ, въ такъвъ случай само да има право да стрѣля. Азъ мисля, г-да прѣдставители, че ако се исхвърли думата «стрѣляние»... (Гласове: Нѣма прѣдложение) . . . Има прѣдложение отъ г-на Байчева . . . (Гласове: Затова нѣма прѣдложение) . . . Той самичкѣ каза, че не може да съществува тѣзи дума. Азъ мисля, че, ако се исхвърли тѣзи дума, нѣма нищо противно и полицията може да си изпълнява служебнитѣ обязанности, както съ тѣзи дума, така и безъ нея, и нейното положение си остава всѣ същото, т. е. както е било и до сега. Независимо отъ това азъ ви питамъ г-да прѣдставители, какво ще бѣде положението на единъ стражаръ и на едно народонаселение, напиримѣръ ако то е събрано на митингъ, за да обещжда и критикува дѣлата на правителството и въ такъвъ случай отиде другъ единъ стражаръ, на митинга съ цѣлъ да се мѣси въ работитѣ на събравшитѣ се и прѣдседателя на митинга казва му, че той нѣма право да се мѣси, а той не се махнува, и тогава този стражаринъ нѣма ли да каже, че живота му е билъ въ опасностъ и да стрѣля, като се ползува отъ правата, които му дава този членъ? И найсетнѣ тукъ въ закона нищо казано нѣма, за кой ще констатира факта, че дѣйствително живота на стражара е билъ въ опасностъ. Това нѣщо, това обстоятелство, го нѣма въ закона; не задължаваме стражарина, когато му доде единъ такъвъ моментъ, да вади, да искара 2-ма или 3-ма свидетели, които да кажатъ дѣйствително, че живота му е билъ въ опасностъ, и на основание само на това се е принудилъ да стрѣля; а даваме му неограничено право да мисли само той, че живота му е билъ въ опасностъ и на това, било въ сѣдилищата, или другадѣ да се върва. Истина, въ забѣлжката на този членъ е казано, че по-напрѣдъ той изважда шашка, употребява най-напрѣдъ студено оръжие и послѣ огнестрѣлно, но жандарина може да тълкува смисъла на тоя членъ въ своя полза, и да злоупотребява съ тия права, като погнѣва кога както иска. Заради това, г-да прѣдставители, азъ мисля, че думата «стрѣля» да се исхвърли добръ ще бѣде.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Дако Ангеловъ, какво поддържате? Прѣдложението на г-нъ Байчева ли?

Дако Ангеловъ: Азъ мисля, че г-нъ Байчевъ говори думата «стрѣля» да я нѣма.

Прѣдсѣд.: Съ мисленіе не се говори. Трѣбва да говорите върху прѣдмѣта.

Дако Ангеловъ: Азъ ще ви прочетѣ члена и ще видите, за исхвърлянето на тая дума, мотивитѣ, които се съдържатъ въ слѣдующото. Члена казва: (чете го). Така щото, думата «стрѣля» да се исхвърли съвършено. . . .

Прѣдсѣд.: Ако искахте да правите подобно прѣдложение, вий трѣбваше да се съобразите съ чл. 39 отъ вътрѣшния правилникъ и забѣлжката му, а сега, ако има да говорите, трѣбва да се ограничите върху прѣдложението на г-на Байчева и да не злоупотребявате съ словото, което ви се дава.

Дако Ангеловъ: Тогасъ трѣбваше още по-рано да ме прѣкъснете и да ми не давате думата, като не говоря по въпроса. (Смѣхъ).

Т. Китанчевъ: Г-да прѣдставители! Наистина чл. 101, както е редактиранъ, по никакъвъ начинъ не трѣбва да се приема

и, споредъ мене, е доста опасенъ. Причината е тѣзи, че както и по-напрѣдъ казахъ, имаме около 4000 души стражари и на всѣки стражаръ даваме безусловно право, щомъ бѣде нападнатъ отъ едно лице невѣоръжено, да употребява оръжие. Като се възползува отъ тълкуванието на този членъ, могатъ да ставатъ много противни и лоши работи. Заради това, азъ мисля, че хубаво ще бѣде да се приеме прѣдложението на г-на Халачева съ поправката, или съ допълнението, което прѣдложи г-нъ Байчевъ. Г-нъ Халачевъ, въ своето прѣдложение, казва подиръ думитѣ: «Освѣтъ въ слѣдующитѣ случаи, и то», да се прибавятъ думитѣ: «при изпълнението на свойтѣ служебни обязанности». Слѣдъ това азъ мисля, че ще бѣде добръ да се приеме прѣдложението на г-на Байчева, сир. да нѣма право да употребѣи оръжие, когато бѣде нападнатъ само отъ единъ невѣоръженъ човѣкъ. Затова азъ мисля, че забѣлжката, която прави г-нъ Халачевъ, е много умѣстна и да се приеме съ допълнението на Байчева.

Прѣдсѣд.: Върху това прѣдложение, когато г-нъ Халачевъ го прочете, тогава ще можете да говорите по него.

Т. Китанчевъ: Азъ искамъ да кажъ върху двѣтѣ прѣдложения, чо тѣ трѣбва да се съединятъ въ едно. Г-нъ Халачевъ понататѣкъ прѣдлага, да има право да употребява стражарина оръжие тогава, когато е живота му въ крайна опасностъ, когато го угрожава смъртъ. Затова, азъ мисля, че това негово прѣдложение е умѣстно, но не по малко е умѣстно и прѣдложението на г-на Байчева, че когато е нападнатъ не само отъ много хора, а и отъ одного човѣка, тоже вѣоръженъ, защото единъ човѣкъ твърдѣ мъчно ще се рѣши, безъ оръжие, да нападне единъ вѣоръженъ стражаринъ. Защо тогава само нему да дадемъ такъво голѣмо право? Това азъ мисля, не е добръ, защото въ случай, че се нападне отъ вѣоръжени хора или отъ по голѣма сила, то, и безъ това право, ще се защити стражарина, ще употребѣи и своитѣ естественни права на самозащитата за избавлението на своя животъ. Затова азъ бихъ молилъ г-на Халачева да се съгласи съ забѣлжката на г-на Байчева, да се исхвърли само думата «или отъ едно лице» за отбѣлсване невѣоръжено нападение и пр. както е казано въ члена.

М-ръ Стамболовъ: Когато се разискваше закона при второто му четение, азъ се съгласихъ съ поправката на г-на Халачева, обаче съ това, което прѣдлага г-нъ Байчевъ, не можъ никакъ да се съглася, защото единъ човѣкъ невѣоръженъ може да нападне на жандарма, който е вѣоръженъ, и, ако се намира жандарма на постъ, да му земе оръжието и да му пукне на двѣ главата и като може това да му направи, той, стражара, трѣбва да има право да се пази, и да употребѣи своето оръжие. Туй, което е позволено на частни лица, не може да се запрѣти на стражаритѣ, толкосъ повече, че нито тукъ се разбира, нито пъкъ се говори, че когато той е въ къщата си или при жена си, тогава да употребѣи оръжие, а когато извършва свойтѣ обязанности. Това, което е прѣдвидено отъ този законъ, е, че когато изпълнява стражара свойтѣ служебни обязанности, го нападнатъ единъ или много хора, въ краенъ случай, разбира се ще употребѣи по-напрѣдъ студено оръжие и послѣ огнестрѣлно. Тѣй е казано въ закона. А ако ли пъкъ е часовой, пази баругъ или арестанти и пр., той ще постѣпи въ такъвъ случай така, както и военнитѣ часови правятъ. Заради това щомъ се тури тукъ «при изпълнение на свойтѣ обязанности» работата става ясна. Мене ми се струва, че ний трѣбва

да научимъ, всички да се подчиняваме на властта, като я почитаме. Ако единъ стражаръ ти каже да се спрѣшъ, трѣбва да се спрѣшъ, защото той може би, е турнатъ извѣстенъ прѣстѣпникъ да чака да улови. Забѣлѣжката на г-на Халачева приемамъ, само да се пита Нар. Събрание дали я приема.

Прѣдсѣд.: Моля г-на Байчева, отказва ли се отъ своето предложение?

Байчевъ: Поддържамъ го.

Прѣдсѣд.: Тогава ще се вотира първо предложението на г-на Байчева, както го прочете отъ трибуната. Който го приема, да си вдигне ржката. (Меншество.) Значи не се приема.

Моля г-на Халачева да прочете още веднажъ своето предложение.

Халачевъ: (Чете):

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

На основание забѣлѣжката къмъ чл. 39 й отъ вътрѣшниятъ правилникъ на Нар. Събрание, долоподписаний прѣдставителъ отъ гр. Велико Търново, прави слѣдующото предложение за видоизмѣнението на чл. 101 отъ закона за полицията така:

Чл. 101-й слѣдъ думитѣ: «Освѣнъ въ слѣдующитѣ случаи и то» да се прибавятъ и думитѣ: «при изпълнението на своитѣ служебни обязанности», и

Алинея 2-а отъ сжиятъ членъ да се прѣредактира така: «за отблжване и невѣоржено нападение, но направено отъ нѣколко лица, или отъ едно лице, когато живота му се намира въ опасност и нѣма друго срѣдство за защита».

Прѣдсѣд.: Съ това предложение е съгласенъ и г-нъ Министръ. Ще се вотира. Който приема измѣнението къмъ чл. 101 така, както се предложено отъ г-на Халачева, да си вдигне ржката. (Болшинство). Приема се.

Има предложение, тъй сжщо основано на забѣлѣжката на чл. 39 отъ вътрѣшниятъ правилникъ, отъ страна на г-на Китанчева, върху чл. 22 отъ закона за полицията. Моля г-на Китанчева да прочете своето предложение.

Т. Китанчевъ. (Чете):

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

Чл. 22 отъ «закона за полицията» да се измѣни така:

«Когато полицията се окаже недостаточна за запазване редътъ и вътрѣшната безопасност, окръжний управителъ или, гдѣто нѣма такъвъ, околийския началникъ може да поиска военна помощ отъ коменданта на градътъ, но само въ слѣдующитѣ случаи:

1) Когато има опасност отъ разбойническа или друга въоружена чета.

2) Когато се случи явенъ бунтъ съ въоружено съпротивление противъ Държавния Глава или законоустановенитѣ правителствени власти.

3) За растървание на двѣ противоположни страни, които се нападатъ съ оръжия».

Направихъ това допълнение къмъ чл. 22 отъ закона за полицията по тия съображения, които исказахъ и миналий пхтъ, когато се чете на второ четение този законъ, именно за да бѣде по-ясно и точно опрѣдѣлено, кога да се употребява войската въ помощ на полицията. И тогава казахъ, че това е твърдѣ много

нуждно да се знае отъ самитѣ насъ, народнитѣ прѣдставители, и че не трѣбва да се оставя да се опрѣдѣля и урежда само по съгласието на М-стра на Вътрѣшнитѣ Дѣла и Военний М-ръ, както е тукъ въ самия законъ, гдѣто е казано, че щѣла да се изработи особенна инструкция. Трѣбва да знаемъ, г-да прѣдставители, че най-лошо нѣщо въ една държава е, когато войската се мѣси въ политическитѣ партии; това нѣщо, че не трѣбва да го има, че не е добро, трѣбвало би да го съзнаваме ний, върху гърба на които тѣжи, отъ нѣколко години насамъ, намѣсванието на войската въ държавнитѣ наши работи. Ставатъ прѣврати, ставатъ истѣзания, ставатъ други нередовни работи; но ако не бѣха войскитѣ, ако войската се не намѣсваше въ тия работи, нѣмаше и да станатъ, меже би. Азъ излизамъ отъ този принципъ, че духовенството и войската у насъ не трѣбва да се намѣсватъ никакъ въ политическитѣ работи на страната, защото нито едниѣ, нито другитѣ дѣйствуватъ по своитѣ собствени сили, съ свои собствени срѣдства и съ свои авторитети. Когато излѣзе владиката или священника да говорятъ, иматъ въ своитѣ си ржцѣ евангелието; тѣ излизатъ съ Митрата на главитѣ си; говорятъ отъ името на Бога, съ авторитета на вѣрата и съ други нѣща, срѣдства, които ний и народътъ считаме за священни. Ако се обрнемъ къмъ войската, ще забѣлѣжимъ, че още по-голѣма е опасността за държавата, за държавнитѣ работи, ако тя зема участие въ вътрѣшнитѣ наши партии. Всѣки знае, че колкото и да бѣде опасенъ единъ агитаторъ, колкото да е влиятеленъ, той не може да има тѣзи сила, които има единъ ротенъ командиръ, защото и Нар. Събрание и закона даватъ му войската въ ржцѣтъ и всѣки войникъ трѣбва безусловно да го слуша и да изпълнява неговитѣ заповѣди и не направи ли това, което му каже, вади сабята, съсича го и сждилицето го оправдава. Сега, трѣбва ли да туряме нашитѣ граждански права въ ржцѣтъ на такива хора, които може да иматъ хиляди души на безусловно расположение и които иматъ такива права надъ тѣхъ? Единъ дружиненъ командиръ, нѣма ли 1000 души на расположение всѣки часъ?

А пъкъ ний знаемъ отъ станалитѣ у насъ събития до сега, че въ нашитѣ политически събития се е употребявала най-много войската. Заради това, добрѣ би било тия погрѣшки, които до сега сж ставали, да захванемъ да ги избѣгваме; защото най-голѣмитѣ нещастия на сегашнитѣ разбъркани наши работи сж именно намѣсванието и политизиранието на войската въ вътрѣшнитѣ наши работи. Въ този членъ азъ казахъ да се опрѣдѣли точно, кога се вика войска, тъй щото да нѣма случаи за напрѣдъ да се употребява войската въ партизански случаи. Не можемъ и не трѣбва да се увѣряваме и основаваме на думитѣ и обѣщанията на правителството, които то дава, а трѣбва строго да опрѣдѣлимъ въ законитѣ, които вотираме, защото кѣкто днешното, така и всѣко друго правителство се избира и съставлява отъ разни хора. Хората могатъ да бѣдѣтъ много добри, но никога не могатъ да бѣдѣтъ ангели, и като хора, и тѣ иматъ своитѣ грѣшки. Властта е едно такъво нѣщо, което излѣзва най-твърдитѣ натури; то е такава сладка работа, която накаква и най-твърдия чловѣкъ да злоупотребява съ нея и да отетѣпи отъ своитѣ прѣжни убѣждения. Всѣки който стои по-високо, иска да се държи тамъ. И много пхти се случва, че колкото и да е противенъ управляющия на строгитѣ мѣрки, но когато полицията може да му извърши работата, той ще я употреби и ще повика и войската, на помощ. Може да не е по убѣж-

дението му, но за него е добро и то му стига. Както и самъ г-нъ М-рътъ, ще признае на това не се гледа, защото успѣхътъ царува и се въсхвалява. Може би не винаги да е добръ употребявана войската, но щомъ има успѣхъ, хората похваляватъ. Заради това, азъ казвамъ, че би било много желателно да се опрѣдѣли ясно и точно въ настоящий законъ: кога да се употребява войската, за да не се употребява по такива работи, по които никога не трѣбва да се мѣси.

Отъ друга страна ще кажъ, че редакцията, която направихъ, споредъ мене, обема почти всичко, което може да се случи и да се счита за опасно за държавата и когато би трѣбвало да се вика войската. Азъ казахъ, че когато се появи опасностъ — отъ разбойници или въоружени чети, тогава да се употреби войската. Понататъкъ казахъ, когато се случи явенъ бунтъ противъ законотъ установенната власть и Държавний Глава, сѣщо да може да се употреби и азъ мисля, че тука се разбиратъ много случки и такива собствено, за които много настояваше г-нъ М-ръ Президентъ. Прѣдвидѣхъ още особна алинея за случая на разтързаване на двѣ противоположни страни, които употребяватъ оръжие и се биятъ. Това направихъ защото често пѣти у насъ се случватъ такива работи. Напр. едно село съ друго скарватъ се за мера, вдигатъ се и се биятъ, и полицията, може би, да не е въ състояние да ги разтърве; — тогatzъ може да се вика войска на помощъ. Като имаме прѣдъ видъ всички тия съображения, не би било злѣ да погледнемъ на този въпросъ по-беспристрастно, по-сериозно и да приемемъ този членъ въ тѣзи редакция, която азъ прѣдлагамъ.

Жално ми е, че когато и да съмъ прѣдлагалъ нѣщо, не се е приемало, може би за това, защото се е мислило че имамъ Богъ знае какви задни мисли. Но желателно е въ този случай поне да се погледне по-интѣкъ, защото тукъ не се правятъ партизански закони, не се правятъ законитѣ за частни цѣли, а се правятъ за всѣкого, както каза по-напрѣдъ и самий г-нъ М-стръ. Ако погледнемъ така на въпроса, азъ мисля че и случаитѣ, които г-нъ М-ръ Прѣдсѣдатель изброяваше по-напрѣдъ, влизатъ въ тая редакция, която азъ прѣдлагамъ и за това тя може да се приеме. За това азъ моля г-на М-стра, да се съгласи да се приеме, тѣй както съмъ редактиралъ този членъ, защото ако оставимъ нередиранъ този членъ, ако прѣдоставимъ само на Военний М-стръ и на М-стра на Вътрѣшнитѣ Дѣла да изброяватъ случаитѣ за употребяване войската въ помощъ на полицията, то ще каже, че оставяме да се употребява войската въ партизански работи по волята на частни лица, а тогatzъ не трѣбва и законъ да гласуваме, а да оставимъ на добрата или лошата воля на М-стритѣ. Както и самъ г-нъ М-стръ прѣди каза, ний правимъ закони, но не знаемъ кой ще ги прилага. У насъ като въ конституционна държава, може би Нар. Събрание да нѣма довѣрието къмъ М-ството или пѣкъ Държавний Глава и М-ството да падне. Ако би да стоеше работата така, ако се вѣрваше че Българската държава ще се управлява постоянно отъ г-на Стамболова, тогава добръ, защото съмъ увѣренъ, че прѣдставителитѣ отъ болшинството му вѣрватъ, и както мнозина приятели увѣряватъ, той не може да употреби въ зло войската, до като той бѣде на власть. Но ако сега направимъ таквъ законъ, може да дойде и друго М-ство, да дойдатъ други хора, които много злѣ могатъ да си играятъ съ войската. Ето защо трѣбвало би да погледнемъ на този въпросъ вѣнъ отъ партизанска точка зрѣние. Азъ пакъ моля г-да нар. прѣдставители, да бѣдѣтъ до

толкова безпристрастни и да приематъ, това което прѣдлагамъ, защото го виждамъ че е нужно и вѣрвамъ, че и тѣ сами сѣ убѣдени, че ще бѣде по-добръ, така да се редактира члена, отъ колкото да се остави само на властѣта на двама М-стри.

М-ръ Стамболовъ: Г-нъ Китанчевъ не показа на данний случай, гдѣто М-стра на Вътр. Дѣла и М-стра на Войната би биле злоупотребили съ този членъ, но ако бѣше показалъ и таквъ случай, азъ щѣхъ да му възразя. Вий знаете, г-да прѣдставители, че войската се храни отъ народа: 1) за запазване вътрѣшния редъ и тишина, когато това полицията не може да направи, и 2) да пази границитѣ на отечеството. — Това е нейната задача, и, не само азъ, но който и да билъ М-стръ, всички до сега сѣ говорили и азъ говоря, че войската не трѣбва никога да се занимава съ политиката. И тукъ въ този членъ има ли да се казва, че войската ще се занимава и съ политика? Таквостъ нѣщо не само че не съмъ говорилъ, но и не съмъ мислилъ, не съмъ спомѣнувалъ и ако има нѣкой да не одобрява намѣсванието на войската въ полицейскитѣ работи, билъ съмъ именно азъ (Прѣдсѣд.: Моля публиката да пази тишина) и винаги моето мнѣние е било, да се пази войската отъ всѣкакво намѣсване въ вътрѣшнитѣ борби на партиитѣ. Понеже въ този членъ нѣма таквостъ нѣщо, струва ми се, че говорението на г-на Китанчева, че съмъ искалъ да накарвамъ войската да се занимава и съ политика, е неоснователно. Тукъ азъ казвамъ, че когато полицията е безсилна, не може да запази реда и тишината, тогatzъ само се поисква помощта на войската. Кои сѣ тия случаи и колко сѣ, върху това ще се споразумея съ Военний М-стръ. Ако се появи нѣкой таквъ случай, който не е прѣдвиденъ било въ вашата редакция или и въ нашето споразумение съ Военний М-стръ, и въ таквъ случай пакъ ще се поиска помощъ отъ войската. Азъ даже могъ да кажъ, че има много случаи, гдѣто могла би да служи войската въ полза за запазване на реда и тишината. Напримѣръ извѣстно бѣше, че на нѣколко пункта при изборитѣ за Вел. Нар. Събрание, ще станѣтъ сблъсквания, а може и убийства, при избора. Правителството просго за да усигори избора и за да изпълни извѣстенъ членъ на избирателний законъ, койго го задължава да дава на Прѣдсѣдателя на бюрото помощъ отъ стражари и войска, бѣше пратило по тия мѣста войска.

Въ Дуняница какъ стана приключението? Прѣдсѣдателя на бюрото, като видѣлъ каква е работата, първомъ обърна се къмъ полицията, която дошла, но тѣлпата била голѣма, и силата ѣ по-голѣма била отъ полицейската. Тогава принуденъ билъ да се обърне за помощъ къмъ войската, която прѣдварително бѣше тамъ испратена за всѣки случай. Но какво стана? За жалостъ, тоя, който бѣше испратенъ като офицеръ, да изпълнява закона, да пази реда и тишината, да въдворява редъ и порядѣкъ, той билъ партизанинъ на бунтовницитѣ и размириницитѣ, и не даде никаква почти помощъ, както на полицията, така сѣщо и на бюрото. И какво стана? Околийския началникъ, прѣдсѣдателя на бюрото, и нѣколко души учители и други невинни хорица, както и нѣкои бивши стари народни прѣдставители, бѣха всички немилостиво и по единъ най-безчеловѣченъ начинъ распокѣсани и вахвърлени въ рѣката. Ако офицерина не бѣше политиканъ, не бѣше партизанинъ, и, ако той бѣше се намѣсилъ, ако бѣше далъ само помощъ, може-би нѣмаше да стане това жалостно приключение. Ето тоя е единствения случай, гдѣто може-би ще кажете, че войската се е бъркала въ политика.

Но и това не може да се нарече бъркане въ политиката; напротивъ, войската въ тоя случай бѣ испратена за прилаганieto на законитѣ, които дѣйствуватъ въ страната. Въ избирателния законъ има единъ членъ, който дава право на прѣдседателя на бюрото да иска помощъ въоружена, а тя може да бѣде, или жандарми, или войска. Това вий го знаете, и безъ тая помощъ не може. Единъ сѣдебенъ приставъ, който защитава частнитѣ интереси на хората, кага отиде по едно изпълнително дѣло да про- дава имотитѣ на нѣкого, ако види, че заинтересуванитѣ въ тоя случай, искатъ да се съпротивятъ на изпълнението, поисква по- мощъ отъ полицията и, ако тя не е достатъчна, то може да поиска помощъ и отъ войска. Тукъ бърка ли се войската въ политика? Войската въ тоя и нему подобенъ случай се вика само за да по- помогне при прилаганieto на закона, когато помощта на жандармитѣ се укаже за недостатъчна. Ето това се прѣдвижда тукъ въ тоя членъ. Да свързваме тия нѣща съ частнитѣ случаи, значи да свър- жимъ рѣцѣтъ си. И не азъ да бѣда М-ръ, но който и да бѣде другъ, това трѣбва да рѣши въ подобни случаи. И това не е нѣщо такова, гдѣто трѣбва много да философствуваме, защото, при управлението на страната много работи трѣбва на минутата да се рѣшатъ. Ако го нѣма въ закона, ако тамъ не е прѣдвидено, ще го прѣдвидимъ, ще го употребимъ. Ако съ това направимъ закононарушение, можете вий или бѣдѣщото Събрание да ни под- въргнете на наказание. Нали има законъ за сѣдението и наказа- нието на М-стритѣ? Нали има освѣтъ това Държавенъ Глава и Нар. Прѣдставителство, прѣдъ което М-ството е отговорно? Щомъ не му одобрятъ дѣлата, гласуватъ недовѣрие и то пада. Това малко ли е наказание? Азъ отхвърлямъ категорически, че съмъ ималъ намѣрение чрѣзъ тоя членъ да намѣсвамъ полицията и войската въ политика. Между полиция и политика има голѣма разлика, щото не трѣбва да се бърка едното съ другото. И азъ ви увѣрявамъ, че не азъ, но който и да бѣде на мѣстото ми, ко- гато пише законъ за полицията, никога не ще поиска чрѣзъ него да намѣси войската въ политика.

Азъ забѣлѣзвамъ, при разглежданието на тоя законъ, нѣкои прѣдставители така се сплитатъ и боятъ, като че закона се работи само да се прилага на тѣхъ лично, и за това искатъ щото никой да нѣма право да ги закача, да не може въ тѣхнитѣ дѣйствия или своеволия да се мѣси. Но азъ мисля, че не е тая задачата на едно законодателно тѣло, а напротивъ, когато правимъ законъ, трѣбва да се водимъ тѣкмо като законодатели, и да гледаме да бѣде за- конна полезенъ и добъръ.

Колкото да това, на чий гърбъ ще се приложи, кой ще го приложи, това е второстепененъ въпросъ; за това, редакцията на г-на Китанчева като непълна, не можъ да я приема, и моля Нар. Събрание да не я приема.

Тр. Китанчевъ: Азъ не желая да привождамъ примѣри, за- щото самъ г-нъ М-ръ каза, че сме искали само гюрултия да пра- вимъ и да нападаме полицията; за това по-обективно ще погледна на въпроса, безъ да се коснувамъ до частнитѣ случаи. Азъ за туй казахъ не искамъ да навеждамъ примѣри, защото желая да се не раздражняваме, а да бѣдемъ нѣкакъ по-спокойни, защото споредъ мене, както е редактиранъ тоя членъ, подразумѣва въ себе си всичко и нѣма рѣшително никакви изключения. Кога се употребява войска въ помощъ на полицията, казано е, когато се поиска отъ полицията, или когато тя не е достатъчна да извърши възло-

женитѣ ней работи. Но полицията може да вкара нѣкой пѣтъ войската да извърши нѣкои такива работи, които да накаратъ войската да се мѣси въ политика. Въ политика, споредъ мене, войската не може да се мѣси. Напр. въ Златица не проводиха ли войска за единъ простъ митингъ. (Гласове: 0, 0). Ви трѣбва да знаете, че азъ не съчувствувамъ на тия хора. Колкото за Дупниш- ката работа, за която спомѣна г-нъ М-ръ, то е съвсѣмъ друго. Прѣдвидено е, че когато двѣ страни се нападатъ и се биятъ, щомъ полицията не е въ възможность да ги разтърве, повиква се войската. Азъ казахъ, че членътъ е пълненъ, но ако се прибави и моята редакция, ще се подразумѣватъ много нѣща, ще се разбира всичко, което г-нъ М-ръ иска, именно въ какви случаи трѣбва да се на- мѣсва войската въ помощъ на полицията. Въ моята редакция се под- разумѣватъ всичкитѣ случаи, въ които е необходимо да се намѣси войската, а тамъ гдѣто тя не трѣбва да се мѣси, не се подразбира и именно за туй азъ прѣдлагамъ това измѣнение, че 22 чл., както е въ закона, ще се прилага на грѣба на тоя или она партизанинъ, помѣвахъ това, за да не се гледа партизански на въпроса. Казахъ и по-напрѣдъ, че за да бѣде добръ закона, за да нѣма прѣвишение на властъ, да не се вкарва войска въ погрѣшкитѣ на М-вото, трѣбва да се приеме моята редакция на чл. 22, защото тя ясно опрѣдѣля случаетѣ, въ които войската може да дава съдѣйствие на полицията. Г-нъ М-ръ на това ми отговори, че никакъ не е искалъ съ турянieto на 22 чл. въ закона, да употребява войската въ партизански работи — твърдѣ е възможно. Азъ даже вѣрвамъ, че при внасянето на закона за полицията той не е ималъ такова намѣрение; но самъ той призна при второто че- тение на закона, че нѣма полицията да гледа, какво иска Китан- чевъ и Дако Ангеловъ, а ще се тълкува членътъ, както е написанъ. Азъ мисля, че членътъ трѣбва да е ясенъ. Г-нъ М-ръ Прѣдседа- телъ самъ ще признае, че сѣдилищата много пѣти се обръщатъ за толкувание на нѣкой законъ къмъ стенографическитѣ протоколи, които сѣ официалнитѣ и автентичнитѣ протоколи на Нар. Съ- брание, та за това трѣбва тука да се разясни въпросътъ, а не да се приеме топтанъ. Може нѣкой да каже, слѣдъ думитѣ на г-на М-ра, че ний сми до толкова прости и малко разбираме отъ ра- ботата си, щото нѣма нужда нашитѣ юристи да се обръщатъ за тълкувание на нѣкои закони къмъ нашитѣ стенографически про- токоли. Това е така, може би, но правилото е, да се обръщатъ къмъ протоколитѣ. Понеже тоя членъ има обширно тълкувание, и, понеже може да се случатъ нѣкои хора да го приложатъ въ най-обширната му смислъ, като му дадѣтъ друго тълкувание; за туй прѣдлагамъ да се измѣне, тѣй като подъ моята редакция се разбиратъ всичкитѣ случаи, когато войската може да дава съдѣйствие на полицията, когато тя е необходима. Прѣдвидено е всичко, което е необходимо и неизбѣжно и азъ моля да се приеме прѣдложението ми, както е. Освѣтъ това повтарямъ да кажа, че не прѣдполагамъ г-нъ М-ръ да е ималъ лошо намѣрение съ изработване на закона за по- лицията, а просто за туй правя измѣнение, защото допускаме обширно тълкувание на чл. 22, а трѣбвало би да стѣне ограничение.

М-ръ Стамболовъ: Сега г-нъ Китанчевъ указа на единъ случай, дѣто споредъ неговото мнѣние била са бъркала въ поли- тика войската, именно въ Златица. Понеже това чѣщо стана въ мое време, азъ можъ да дамъ нѣкои разяснения, за да види г-нъ Китанчевъ, че войската не се е занимавала съ политика. Ето какъ стана работата въ Златица. Околийскій началникъ телеграфира

на Правителството, че въ Златица се готви бунт, че известния Свиначевъ съ своите селени дошелъ въ Златица и съ оръжие се противилъ на полицията и че тя не е въ състояние да запази реда и тишината въ града. Ако знаехме че Свиначевъ ще прави митингъ, нѣмаше даже и да се помѣстимъ; но като се бсехме да не искочи нѣкой заекъ, отъ дѣто се не надеваме, като знаемъ че Правителството е отговорно за тишината и реда въ страната и като мислехме, че токо така не ни е телеграфиралъ началника, пратихме въ файтони жандарми и войска. Жандармитѣ и войската пристигнаха късно въ Златица. Митинга бѣше вече станалъ. А Свиначевъ ако е даденъ подъ съдъ, то е за туй, защото е гърмѣлъ върху полицията. Ето какъвъ е случая и азъ имамъ, че и г-нъ Китанчевъ да бѣше на моето мѣсто, като му телеграфира началника, че бунтъ се приготвява, щѣше да направи и той същото. Непрѣменно щѣше да прати жандарми или войска. Слѣдователно, такива работи щомъ ставатъ, ще се праща помощъ за въдворение на реда, та който ще да бжде Министръ. Понеже изрояването на случаитѣ е едно ограничение и стѣснение на закона, а нашата задача е да създадемъ законъ, чрѣзъ който да може да се пази редъ и тишината, живота и имота на хората, ми се струва, че трѣбва да се приеме чл. 22-й тѣй, както е прѣдставенъ въ законопроекта. (Гласове: Исчерпанъ е въпроса).

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори още по този въпросъ? (Гласове: Не желаетъ). Който желаетъ да се говори, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Значи нѣма да се говори. Ще дамъ на вотирание прѣдложението на г-на Китанчева. Койго приема прѣдложението на г-на Китанчева върху чл. 22-й, както той го прочете да си вдигне ржката. (Меншество). Не се приема. Понеже нѣма друго прѣдложение, ще дамъ на вотирание изцѣло закона за полицията. Който не приема закона за полицията, както се прозете, въ третото четение съ направенитѣ прѣдложения, които се прихъ отъ г-нъ Министра и Събранието, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Вторий въпросъ е трето четение на закона за настойничеството. (Гласове: 5 минути отиди). Давамъ 5 минути отиди.

(Слѣдъ отпущъ).

Прѣдсѣд.: (Звъни). Засѣданието се продължава. Моля г-нъ докладъ ика на Комиссията по Правосъдието да вземе мѣстото си. Докл. Ив. Халачевъ: (Чете):

„ЗАКОНЪ ЗА НАСТОЙНИЧЕСТВОТО.

Глава I.

За непълнолѣтнитѣ и правата имъ.

Чл. 1. Непълнолѣтно се брой всѣко лице и отъ двата пола, което не е навършило двадесетъ и една година отъ рождението си.

Чл. 2. Непълнолѣтний не може лично ни да управлява своето имущество, ни да се распорѣжда съ него, нито да го отчуждава по какъвто и да бжде начинъ, или пъкъ да упълномощава за това друго.

Глава II.

За настойничеството на бащата и майката.

Чл. 3. Бащата, до като трае бракътъ, е управител на всичкитѣ лични имущества на своитѣ непълнолѣтни дѣца. Той е от-

говоренъ само за цѣлостта на тия имущества, но съ доходитѣ имъ той може да располага за подѣржание на цѣлата си челядь, до достигане 18 годишна възраст на непълнолѣтнитѣ.

Чл. 4. Слѣдъ смъртта на одного отъ родителитѣ настойничеството върху непълнолѣтнитѣ принадлежи по право на прѣживѣлия родителъ.

Забѣлѣжка. Въ семейната община настойничеството върху непълнолѣтнитѣ принадлежи на главата на семейството, споредъ обичая.

Чл. 5. Майката не е длъжна да приеме настойничеството; обаче, ако тя се откаже да го приеме, трѣбва да изпълнява длъжноститѣ на настойничеството, до гдѣто се назначи настойникъ.

Чл. 6. Въ случай че майката — настойница пожелае да встъпи въ втори бракъ, тя трѣбва до сключването на брака, да събере роднинскитѣ съвѣтъ за да рѣши той, дали трѣбва да ѝ се прѣдостави или отнеме за напредъ настойничеството. Безъ това тя изгубва по право настойничеството и нейний втори мъжъ солидарно е отговоренъ за всичкитѣ послѣдствия отъ настойничеството, което тя неправилно е запазила.

Чл. 7. Когато роднинскитѣ съвѣтъ прѣдостави настойничеството на майката, той ѝ назначава за настойникъ вторий мъжъ, който става солидарно отговоренъ съ своята съпруга за управлението по настойничеството слѣдъ бракътъ.

Глава III.

За назначаването настойникъ отъ бащата или майката.

Чл. 8. Правото за назначаване настойникъ чрѣзъ завѣщание, измежду роднинитѣ или чуждитѣ, принадлежи само на прѣживѣлий родителъ.

Чл. 9. Повторно-оженената майка, на която не е прѣдоставено настойничеството на дѣцата отъ нейний първи бракъ, не може да имъ назначи чрѣзъ завѣщание настойникъ.

Чл. 10. Когато повторно-оженената майка, на която е прѣдоставено настойничеството, назначи чрѣзъ завѣщание настойникъ на дѣцата отъ първий си бракъ, това назначение не е дѣйствително, до гдѣто не се утвърди отъ роднинскитѣ съвѣтъ.

Чл. 11. Назначения отъ прѣживѣлия родителъ настойникъ, не е длъженъ да приеме настойничеството, ако не влиза въ числото на тѣзи лица, които безъ това назначение роднинскитѣ съвѣтъ би могълъ да ги натовари съ настойничеството.

Чл. 12. Прѣживѣлий родителъ има право да посочи въ завѣщанието на лицата, които не могатъ да бждатъ въ настойничеството.

Чл. 13. Когато непълнолѣтний нѣма настойникъ назначенъ отъ родителитѣ, настойничеството по право принадлежи на неговия дѣдо по баща, а въ отсъствие на такъвъ, на неговий дѣдо по майка.

Глава IV.

За роднинскитѣ съвѣтъ и избирането на настойникъ.

Чл. 14. За всѣко настойничество се учреждава и роднинскитѣ съвѣтъ, при този мировий сѣдия, въ околията на който сж срѣдоточени главнитѣ дѣла на непълнолѣтния.

Забѣлѣжка. За непълнолѣтно, което състои въ семейна община, пълноправнитѣ членове на общината замѣстватъ роднинскитѣ съвѣтъ, който дѣйствува на общо основание.

Чл. 15. Когато едно непълнолетно дѣте остане безъ баща и майка и нѣма нито назначенъ настойникъ отъ родителитѣ му, нито дѣдо по баща или майка, както и когато назначенъ му настойникъ отъ родителитѣ и дѣдо му по баща и майка, не могатъ да бѣдѣтъ такива или по законни причини се освобождаватъ отъ настойничеството, тогава роднинскиятъ съвѣтъ се грижи за избирането настойникъ, безразлично дали умрѣлия е оставилъ или не имоти.

Чл. 16. Най-късно една седмица слѣдъ извършване описѣтъ, мировиятъ сѣдия призовава обозначенитѣ въ списѣка (членъ 122) роднини и приятели за съставяние роднинския съвѣтъ.

Чл. 17. Роднинскиятъ съвѣтъ състои отъ мировия сѣдия, на когото е възложенъ надзорѣтъ за настойническитѣ дѣла и отъ шестъ други членове избрани измежду най-близекитѣ роднини на непълнолѣтния.

Чл. 18. Ограничението, което прави прѣдидущия членъ въ числото на членоветѣ, не се прилага за пълнолѣтнитѣ домашни, които, ако сѣ повече отъ шестъ, всички влизатъ въ състава на роднинския съвѣтъ, а когато сѣ по-малко, другитѣ роднини се по-виватъ за да допълнятъ съвѣта.

Чл. 19. Ако нѣма достатъчно роднини или никакви за съставяние на роднинския съвѣтъ, послѣдния се довърля или състави отъ приятелитѣ на умрѣлия.

Чл. 20. Деньтъ за събирането на членоветѣ се опрѣдѣля отъ мировия сѣдия, но така щото между деньтъ на призоваването и опрѣдѣления за събирането на съвѣта да има време отъ единъ день най-малко.

Чл. 21. Призованитѣ споредъ горния членъ роднини и приятели сѣ длъжни да се явятъ лично въ роднинския съвѣтъ.

Чл. 22. Който отъ призованитѣ не се яви безъ законни причини, наказва се окончателно отъ мировия сѣдия съ глоба не повече отъ двадесетъ и петъ лева. Обаче глобата може да се отмѣни отъ сѣщия сѣдия, ако глобения прѣдстави въ седемъ дена отъ деньтъ на съобщението за глобяването му уважителни за своето неявяване причини.

Чл. 23. Събирането на роднинския съвѣтъ става въ мировото сѣдилище, или тамъ, гдѣто покаже мировия сѣдия. Присѣдствието най-малко на двѣ трети отъ членоветѣ е нужно, за да може да рѣшава съвѣтѣтъ.

Чл. 24. Мировия сѣдия прѣдсѣдателствува въ роднинския съвѣтъ и въ случай на равенство въ гласовѣтъ, неговото мнѣние прѣодолява.

Чл. 25. Веднага слѣдъ съставянието на роднинския съвѣтъ, мировия сѣдия въ негово присѣдствие потвърждава настойникѣтъ, ако такъвъ има по право или назначенъ чрѣзъ завѣщание отъ умрѣлия; въ противенъ случай прѣдлага на роднинския съвѣтъ да избере за настойникъ одного отъ близекитѣ роднини на непълнолѣтния, а ако такива нѣма, одного отъ приятелитѣ на умрѣлия.

Чл. 26. Роднинскиятъ съвѣтъ може да назначи повече отъ единъ настойникъ, когато управлението на имотитѣ ще бѣде затруднително за одного по сложността или специалността на настойническото дѣло, или когато имотитѣ сѣ расхвърлени по разни сѣдебни околии.

Чл. 27. Настойниците сѣ длъжни да дѣйствуватъ съвмѣстно по взаимно съгласие. Спорнитѣ между тѣхъ въпроси се рѣшаватъ

по вишегласие, а когато нѣма вишегласие, въпроса рѣшава мировия сѣдия.

Чл. 28. Настойниците могатъ да дѣйствуватъ самостоятелно по завѣщание отъ прѣживѣлъ съпругъ или по рѣшение на роднинския съвѣтъ, но въ исключителни случаи, когато това се изисква за очевидна полза на непълнолѣтнитѣ.

Чл. 29. Както за съставянието на роднинския съвѣтъ, така и за избирането на настойникъ съставя се актъ отъ мировия сѣдия, който се подписва отъ всичкитѣ присѣдствующи. Прѣписъ отъ него мировия сѣдия испраща на прокурора при окръжния сѣдъ, въ окръга на който дѣйствува роднинския съвѣтъ.

Чл. 30. Настойничеството е една лична тѣгоба, която не прѣминава върху наследникитѣ на настойника; тѣ отговарятъ само за неговото управление, което сѣ длъжни да продължаватъ, ако сѣ пълнолѣтни, до назначаванието на новъ настойникъ.

Глава V.

За поднастойникѣтъ.

Чл. 31. Всѣко настойничество трѣбва да има и единъ поднастойникъ избранъ отъ роднинския съвѣтъ.

Длъжността на поднастойника е, да дѣйствува въ интереситѣ на непълнолѣтния, всѣкой пѣтъ, когато тѣ сѣ въ разрѣзъ съ ония на настойника.

Чл. 32. Когато настойническитѣ длъжности сѣ възложени на единъ отъ казанитѣ лица въ гл. гл. II и III, този настойникъ длъженъ е, прѣди да възприеме длъжността си, да свика за назначаване на поднастойникъ роднинския съвѣтъ.

Ако е почналъ управлението прѣди да изпълни тѣзи формалности, роднинския съвѣтъ, свиканъ или по исканieto на роднинитѣ, заимодавцитѣ, или други заинтересовани лица, или по служебенъ дългъ отъ мировия сѣдия, може, ако е имало злонамѣренность отъ страна на настойника, да му отнеме настойничеството, независимо отъ обезщетението, което той дължи на непълнолѣтния.

Чл. 33. Въ другитѣ настойничества назначаванието на поднастойникъ става веднага слѣдъ избирането на настойника.

Чл. 34. Въ никой случай настойника не може да гласува при назначаванието на поднастойникъ, който се избира измежду роднинитѣ отъ тѣзи линии, на която не принадлежи настойника.

Чл. 35. Поднастойника не замѣства по право настойника, когато настойничеството остане праздно или се напусне; но той е длъженъ въ този случай, подъ страхъ да отговаря за врѣдитѣ и загубитѣ, които би постигнали непълнолѣтния отъ това положение, да се распореди и извѣсти мировия сѣдия, да за се назначи новъ настойникъ.

Чл. 36. Длъжността на поднастойника прѣстава съ назначението на новъ настойникъ. Роднинския съвѣтъ може да го прѣизбере.

Чл. 37. Распореджанието на гл. гл. VI и VII се прилагатъ и на поднастойника.

При всичко това настойника не може да прѣдизвика изважданието на поднастойника, нито пѣкъ да гласуватъ въ роднинския съвѣтъ, който би се събралъ за това.

Глава VI.

За причинитѣ, които освобождаватъ отъ настойничество.

Чл. 38. Настойничеството е общественна тѣгоба.

Чл. 39. Освобождаватъ се отъ настойническа тѣгоба: министрите, прѣдсѣдателя, подпрѣдсѣдателитѣ и членоветѣ на върховний касационенъ сѣдъ, прокурора и неговитѣ помощници при сѣдъ, окръжнитѣ управители, войницитѣ на дѣйствителна служба; лицата, които изпълняватъ една държавна служба вънъ отъ окръга, въ който е отворено настойничеството, неграмотнитѣ и малограмотнитѣ.

Чл. 40. Изброенитѣ въ прѣдидущий членъ лица не могатъ да искатъ освобождаване отъ настойничеството, което сж приели слѣдъ назначаванieto на службитѣ, които освобождаватъ отъ него.

Чл. 41. Лицата, които сж приели горѣпомѣнатитѣ служби подиръ приеманieto на настойничеството, могатъ, ако не искатъ да го задържатъ, да свикатъ, въ продължение на единъ мѣсець роднинский сѣвътъ, за да се распореди за тѣхното замѣствание.

Ако при напуцанieto на тѣзи служби новий настойникъ поиска своето освобождение или старий отново пожелае настойничеството, тогава то може да му се повърне отъ роднинский сѣвътъ.

Чл. 42. Лице, което не е роднина, не може да бѣде принудено да приеме настойничеството, освѣнъ ако въ околията не се намиратъ роднини, върху които би могло да се възложи настойничеството.

Чл. 43. Лице, което е навършило шестдесетъ години, може да се откаже да бѣде настойникъ.

Лицето, което е назначено прѣди тѣзи възраст, може слѣдъ като навърши шестдесетъ и петъ години, да иска освобожданието си отъ настойничеството.

Чл. 44. Лице, което страда отъ продължителна и доказана болѣсть, се освобождава отъ настойничеството.

То може да се освободи отъ настойничеството, което му е вече възложено, ако тѣзи продължителна болѣсть се е явила послѣ назначението му.

Чл. 45. Двѣ настойничества сж за всѣкого законна причина да не приема трето.

Съпругътъ, който е натоваренъ съ едно настойничество, не е длъженъ да приема едно второ, освѣнъ настойничеството на своитѣ дѣца.

Чл. 46. Този, който има петъ или повече живи дѣца се освобождава отъ всѣко друго настойничество, освѣнъ отъ онова на своитѣ дѣца.

Чл. 47. Ако назначений настойникъ присѣтствува въ роднинский сѣвътъ, който му възлага настойничеството, той трѣбва веднага да прѣдложи своитѣ причини за освобождение на обекждане отъ роднинский сѣвътъ.

Въ противенъ случай, всѣко негово послѣдующо възражение не се уважава.

Чл. 48. Ако назначений настойникъ не е присѣтствувалъ въ роднинский сѣвътъ, който му е възложилъ настойничеството, той може въ продължение на една седмица отъ съобщението за назначаванieto му да заяви на надлѣжний мировий сѣдия, който да свика роднинский сѣвътъ, за да обекди причинитѣ за освобождението му.

Чл. 49. Ако причинитѣ за освобождението му се отхвърлятъ, той може въ продължение на една седмица да се оплаче прѣдъ окръжний сѣдъ, но той е длъженъ въ продължение на спора приврѣменно да управлява.

Чл. 50. Ако назначений настойникъ откаже да приеме настойничеството, и слѣдъ като се отхвърлятъ отъ роднинский сѣвътъ причинитѣ за освобождението му, наказва се отъ мировий сѣдия съ глоба отъ петдесетъ до двѣстѣ лева и отговаря за всѣкитѣ врѣди и загуби, които съ това е нанесълъ на непълнолѣтний, а на негово мѣсто се назначава по установеный редъ друго лице.

Глава VII.

За лицата, които не могатъ да бѣдѣтъ настойници, за изключванията и изважданията отъ настойничеството.

Чл. 51. Не могатъ да бѣдѣтъ настойници, нито членове на роднинский сѣвътъ:

- 1) непълнолѣтнитѣ, освѣнъ бащата и майката;
- 2) туренитѣ подъ запрѣщение;
- 3) женитѣ, освѣнъ майката и бабитѣ;
- 4) чуждитѣ подданници;
- 5) ония, които иматъ или на които родителитѣ иматъ сѣдебна распра съ непълнолѣтний; и
- 6) глухитѣ и нѣмитѣ.

Чл. 52. Сѣщо така не могатъ да бѣдѣтъ настойници и се изваждатъ дори отъ настойничеството, ако сж вѣтѣпили въ него:

- 1) осѣденитѣ на окови, за каквото и да е прѣстѣпление, както и осѣденитѣ за кражба, измама, подлогъ, злоупотрѣбление на довѣрие и развратъ, безъ да се гледа на срока на наказанието;
- 2) лицата съ общеизвѣстно лошо поведение;
- 3) обявени и невѣзстановени несѣстоятелни длѣжници;
- 4) ония, които се показѣтъ въ управлението си неспособни или недобросѣвѣстни.

Чл. 53. Всѣко лице, което е изключено или извадено отъ едно настойничество, не може да бѣде членъ въ роднинский сѣвътъ.

Чл. 54. Изважданието на настойника, за прѣдвиденитѣ въ чл. 52 причини става всѣкога съ постановление на роднинский сѣвътъ, свиканъ отъ мировий сѣдия по служебенъ длѣгъ, или по исканieto на поднастойника.

Мировий сѣдия не може да не направи това свикване, когато се поиска отъ единъ или нѣколко роднини на непълнолѣтния.

Чл. 55. Постановлението на роднинский сѣвътъ, съ което се изключва или изважда единъ настойникъ, трѣбва да бѣде мотивирано и взето слѣдъ изслушванието на настойника, ако се явилъ въ роднинский сѣвътъ, слѣдъ като е билъ редовно призованъ.

Чл. 56. Ако настойника е съгласенъ съ постановлението на роднинский сѣвътъ, забѣлѣзва се това въ постановлението и новий настойникъ веднага вѣтѣпва въ длѣжността си.

Ако ли възражава, тогава поднастойника иска потвърждението на постановлението отъ окръжний сѣдъ, прѣдъ който извадения настойникъ може да даде писменно своитѣ възражения.

Глава VIII.

За длѣжноститѣ и правата на настойника и роднинский сѣвътъ.

Чл. 57. Настойника прѣдставлява повѣренния нему непълнолѣтенъ въ всѣкитѣ граждански дѣйствия.

Той застѣпва мѣстото на родителитѣ и като такъвъ се грижи не само за доброто управление на прѣдѣденитѣ нему имоти, но и за отхраната и възпитанието на повѣренния нему непълнолѣтенъ, ако тоя послѣдний е останалъ безъ баща или майка.

Чл. 58. Настоятника най-дълго до една седмица от денят на избирането или утвърдението му, длъжен е да встъпи въ длъжността си и да приеме управлението на всичкото движимо и недвижимо имущество на непълнолѣтния, което му се прѣдава споредъ съставения по-напрѣдъ описъ въ присѣдствіето на под-настоятника, и на двама свидѣтели.

Чл. 59. Настоятника, който е кредиторъ или длъжникъ на непълнолѣтния, или се намира въ други къмъ него имущественни отношения, е длъженъ да заяви за това прѣди да приеме настояничеството, прѣдъ роднинския съвѣтъ и мировия съдия.

Ако дълговото или друго имущественно отношение между непълнолѣтния и настоятника е възникнало или станало извѣстно на послѣдния слѣдъ утвърдението, то той е длъженъ да заяви за това въ единъ мѣсеченъ срокъ.

Чл. 60. Настоятника заключава сдѣлки за непълнолѣтния отъ името на послѣдния.

Сдѣлките се считатъ заключени отъ името на непълнолѣтния, макаръ това да не е изрично казано, ако това е явно отъ обстоятелствата, които сж придружавали сдѣлката.

Чл. 61. Извършенатъ отъ настоятника сдѣлки безъ разрѣшението на роднинския съвѣтъ и безъ одобреніето на надлѣжния съдъ, когато такова разрѣшение и одобрене се изисква отъ настоящия законъ, признаватъ се за недействителни.

Въ случай че сдѣлката се признае за недействителна, другата договаряща се страна има право да иска да ѝ се върне само това, което за изпълнение на договора, е постъпило у непълнолѣтния.

Чл. 62. Ония дългове на умрѣли, които се основаватъ на достовѣрни доказателства, исплащатъ се отъ настоятника съ разрѣшение отъ роднинския съвѣтъ.

Останалитъ дългове се исплащатъ, слѣдъ като се признаятъ по установения съдебенъ редъ.

Чл. 63. Ако настоятника види, че нѣкои нѣща отъ движимия имотъ на непълнолѣтния подлѣжатъ на развала или стоятъ безъ полза, той има право да ги продаде, но само съ разрѣшението отъ роднинския съвѣтъ.

Чл. 64. Само въ краенъ случай се продаватъ:

- 1) святитѣ икони;
- 2) прѣдмѣти, съ които сж съединени исторически или роднински въспоминания, като семейни книжа и други;
- 3) нѣщата, отчуждението на които е било забранено отъ завѣщателя или дарителя.

Чл. 65. Никой настоятникъ, макаръ и да е баща или майка, не може да прави заемъ за непълнолѣтния, нито да ипотекира неговитѣ недвижими имущества, безъ разрѣшението на роднинския съвѣтъ и одобреніето на окръжния съдъ.

Това разрѣшение и одобрене се дава само въ случай на необходимост или на очевидна полза.

Чл. 66. Имуществата на непълнолѣтнитѣ не може да се даватъ подъ залогъ за обезпечение обязательствата на трети лица или въобще за поръчителство на трети лица.

Чл. 67. Продажбата на недвижими имоти се допуска само:

1) когато движимитѣ имоти, както и доходитѣ отъ недвижимитѣ имоти не достигатъ за прѣхранването и възпитанието на непълнолѣтния;

2) когато е нужно да се исплатятъ дълговетѣ на наслѣдството, и

3) при съвършенната слабостъ и въхтостъ на зданията или когато за издържане на имотитѣ повече се расходва отъ колкото се получава доходъ отъ тѣхъ.

За всѣка продажба на недвижими имоти изисква се прѣварително разрѣшение на роднинския съвѣтъ и одобреніето на окръжния съдъ.

Чл. 68. Промисленнитѣ и търговски заведения, които се намиратъ въ числото на имуществата на непълнолѣтния, трѣбва да се продаждъ и обрѣжтъ въ капиталъ отъ настоятника. Но съвѣта може да разрѣши оставянieto и продължението на подобни заведения въ случай на очевидна отъ това за непълнолѣтния полза.

Забѣлѣжка. Подобни заведения не се продаватъ отъ съдеб. приставъ (чл. 151), но по способа опрѣдѣленъ отъ роднинския съвѣтъ, и потвърденъ отъ окр. съдъ.

Чл. 69. Условиата и формалноститѣ, които изисква чл. 67 за продажба на недвижимитѣ имоти на непълнолѣтния, не се прилагатъ, когато едно съдебно рѣшение прѣдписва продажбата, по исканіето на единъ съпритежателъ по нераздѣла, или когато се касае за дѣлежъ по наслѣдство.

Чл. 70. Продажбата на движимитѣ имоти става въ общинското управление съ публично наддавание и не по-рано отъ двѣ недѣли слѣдъ обявлението, което трѣбва да е залѣпено по всичкитѣ видни мѣста въ селото или градътъ и подписано отъ настоятника и кмета.

При извършването продажбата, съблюдаютъ се строго изложенитѣ правила въ глава XIII, дѣлъ IV.

Забѣлѣжка. Отъ това общо правило се изключаватъ тѣлнитѣ прѣдмѣти, които се продаватъ незабавно само подъ надзора на общинското управление безъ всѣки други формалности.

Чл. 71. Полученитѣ отъ продажбата пари, както и събранитѣ приходи отъ недвижимитѣ имоти, настоятника е длъженъ своеврѣменно да внесе въ землѣдѣлческитѣ каси подъ лихва, съ която тѣ даватъ своитѣ капитали.

Чл. 72. Ако настояникътъ, по каквато и да е причина, захъснѣ да внесе въ землѣд. каса находящитѣ се у него пари на непълнолѣтния, той плаща законнитѣ имъ лихви за колкото врѣме сж останали у него.

Чл. 73. Настоятника, поднастойника, мировия съдия, тѣхнитѣ съпруги и нисходящи не могатъ да купуватъ имуществата на непълнолѣтния. Тѣ не могатъ тѣй също да зематъ неговитѣ имущества подъ наемъ безъ разрѣшение отъ роднинския съвѣтъ.

Чл. 74. Веднага, слѣдъ като настоятника встъпи въ длъжностъ, роднинския съвѣтъ опрѣдѣля, споредъ важността на имотитѣ, количеството, което трѣбва да се стпуща за прѣхраната и възпитанието на непълнолѣтния.

Това количество не се опрѣдѣля, когато настоятника е бащата или майката.

Чл. 75. Когато сръдствата за прѣхрана и въспитание на непълнолѣтния сж недостатъчни, настойникътъ, като не е длъженъ да го издържа на своя смѣтка, може да се обърне за съдѣйствиє къмъ надлѣжното общинско управление, което е длъжено тѣ тоя случай да размисли за по-нататъшната сѣдба на непълнолѣтния.

Чл. 76. Настойника не може да приеме или отхвърли едно наслѣдство, което се е отворило въ полза на непълнолѣтния, безъ разрѣшение отъ роднинския съвѣтъ.

Приеманието става всекога по описъ.

Чл. 77. Когато отхвърленото наслѣдство, въ името на непълнолѣтния, не се приема отъ други, то може отново да се приеме или отъ настойника, упълномощенъ за това съ едно ново рѣшение на роднинския съвѣтъ, или отъ непълнолѣтния, който е станалъ пълнолѣтенъ, но въ положението, въ което се намира при новото приемане и безъ да може да оспорява продажбитѣ и другитѣ актове, които сж извършени по установеный редъ прѣзъ врѣмето, когато наслѣдството е стояло вакантно.

Чл. 78. Дарението направено на непълнолѣтния не може да се приеме отъ настойника безъ разрѣшението на роднинския съвѣтъ. Дарението има за непълнолѣтния сжщитѣ послѣдствия, каквито има и за пълнолѣтния.

Чл. 79. Никой настойникъ не може да заведе искъ прѣдъ сѣдилищата за правата на непълнолѣтния върху недвижими имоти, безъ разрѣшение отъ роднинския съвѣтъ.

Чл. 80. Настойникътъ може, съ исключение на дѣла за недвижности, да прави спогодба прѣдъ сѣдѣтъ само съ разрѣшение отъ роднинския съвѣтъ и при очевидна полза за непълнолѣтния.

Чл. 81. Всекой настойникъ, освѣнъ бащата и майката, дава всека година прѣзъ мѣсець Февруарий за прѣминалата година смѣтка на роднинския съвѣтъ, въ присѣтствието на поднастойника, за приходитѣ, расходитѣ, издържанието, въспитанието и за ваятието на непълнолѣтния, ако има такава.

За всичко това се съставя актъ, който се подписва отъ всички присѣтвующи и се прилага отъ мировий сѣдия къмъ дѣлото. За извършеното прѣдставлява веднага на прокурора при окръжния сѣдъ.

Чл. 82. Нѣколко настойника, назначени въ едно настояничество (чл. 26), прѣдставятъ обща смѣтка; но ако на всекого отъ тѣхъ е ввѣрено особена частъ отъ настояничеството, то всеки настойникъ дава особна смѣтка за това, което му е ввѣрено.

Чл. 83. Който настойникъ не прѣдстави смѣтка въ прѣдвиденый въ чл. 81 срокъ, глобява се отъ мир. сѣдия отъ 25 до 200 лева.

Чл. 84. Смѣтката трѣбва да съдържа точни свѣдѣния: 1) за разноситѣ по прѣхраната на непълнолѣтния; 2) за дълговетѣ и вереситѣ по имуществата; 3) за положението на дѣлата въ сѣдебнитѣ или други учреждения.

Чл. 85. Сънастойницитѣ сж солидарно отговорни.

Ако загубитѣ сж причинени отъ единъ настойникъ безъ участието на другъ, който не може да се обвини въ нерадение, то отговорността пада само на виновния настойникъ.

Този настойникъ, на когото е възложено управлението само въ извѣстна частъ отъ настояничеството или отъ иму-

ществото, отговаря само въ границитѣ на възложенитѣ върху него обязанности.

Чл. 86. Всекой настойникъ дава окончателна смѣтка когато непълнолѣтний стане пълнолѣтенъ или се освободи отъ настояничеството по установеный редъ.

Чл. 87. Настойника е длъженъ да прѣдстави упомѣнатата въ горний чл. смѣтка въ течение на три мѣсеци отъ деньтъ на излизанието отъ настояничеството. Въ противенъ случай настойника се подхвърля на прѣдвиденото въ чл. 83 наказание.

Чл. 88. Въ случай че настойника умрѣ, смѣтката се дава отъ неговитѣ наслѣдници.

Чл. 89. Всеко освобождение за даване окончателна смѣтка е недѣйствително.

Чл. 90. Всеко искание на непълнолѣтния срѣщу неговия настойникъ относительно дѣйствиата на настояничеството, се просрочва съ петъ години, отъ когато е станалъ пълнолѣтенъ.

Чл. 91. За управление дѣлата на непълнолѣтнитѣ, настойницитѣ получаватъ възнаграждение въ размѣръ 5 % отъ чистия доходъ на управляваното имущество.

Чл. 92. Когато трудътъ на настойника е несъразмѣренъ съ припадащото се въ по-горний членъ възнаграждение, окръжний сѣдъ може да увеличи размѣра на възнаграждението до 10%.

Чл. 93. Завѣщателя или дарителя, като остава на непълнолѣтния имущество, може да опрѣдѣли на назначения отъ него настойникъ възнаграждение и въ по-голѣмъ, но не и въ по-малкъ размѣръ.

Чл. 94. Възнаграждението на нѣколко настойници се опрѣдѣла отъ мировий сѣдия или по общото основание (проценти) отъ чистия доходъ, ако всекой настойникъ управлява самостоятелно, или чрѣзъ распрѣдѣление на законния размѣръ, ако управляватъ съвмѣстно.

Чл. 95. Въ случай че настойника откаже безъ уважителни причини да прѣдаде имуществото на лицето, което се е явило да го приема, мировий сѣдия издава заповѣдь на сѣдебния приставъ да прибере имуществото отъ настойника по описа или по послѣдната смѣтка.

Глава IX.

За надзора върху настойницитѣ.

Чл. 96. Непосрѣдственний надзоръ надъ настойника принадлежи на мировий сѣдия, който е длъженъ, въ своитѣ служебни обиколки по сѣдебната си околия, да се запознае съ неговитѣ дѣйствиа и за тѣхъ да съобщава на прокурора при окр. сѣдъ.

Чл. 97. Настойникъ, който съ своитѣ дѣла е нанесълъ врѣди и загуби на повѣреннитѣ му имоти или се е показвалъ неспособенъ и немарливъ, уволнява се отъ роднинския съвѣтъ по прѣдставление на поднастойника или на мировия сѣдия, който за това увѣдомява прокурора при окръжний сѣдъ. На мѣстото на извадения настойникъ назначава се по установеный редъ друго лице. Настойника отговаря съ своитѣ имоти за всичкитѣ врѣди и загуби, които е нанесълъ на непълнолѣтния.

Чл. 98. Прокуроритѣ при окръжнитѣ сѣдилища бдятъ върху дѣйствиата на мировитѣ сѣдии по настояническитѣ дѣла и за всичкитѣ нередовности, които откриватъ, съобщаватъ въ министертвото на правосѣдието.

Глава X.

За освобождението отъ настойничеството.

Чл. 99. Непълнолѣтний, чрѣзъ встъпване въ бракъ, по право се освобождава отъ настойничеството.

Чл. 100. Непълнолѣтний, който не е встъпилъ въ бракъ, може, слѣдъ като навърши осемнадесѣтъ години, да се освободи отъ настойничеството по постановление на роднинския съвѣтъ.

Чл. 101. Когато настойника не се распореди за освобождаването на непълнолѣтния, за който се говори въ прѣдидущий членъ и единъ или повече близки роднини на непълнолѣтния мислятъ, че той може да бѣде освободенъ отъ настойничеството, то тѣ могатъ да поискатъ отъ мировий съдия свикването на роднинския съвѣтъ, за да размисли върху това.

Мировий съдия е длъженъ да уважи такова едно искание.

Чл. 102. Щомъ се освободи непълнолѣтния отъ настойничество, роднинския съвѣтъ му назначава единъ попечителъ.

Чл. 103. Непълнолѣтний, който е освободенъ отъ настойничество вслѣдствие на бракъ, има по право за попечителъ прѣживѣлия си родотель; ако нѣма прѣживѣлъ родителъ, тогава роднинския съвѣтъ назначава попечителъ.

Непълнолѣтната омъжена жена има за попечителъ по право мъжътъ си, или неговия попечителъ, ако мъжътъ е непълнолѣтенъ, или самъ е подъ попечителство и най-послѣ найстойника на мъжа ѝ, ако този послѣдний е задрѣтенъ.

Чл. 104. Смѣтката за настойничеството се дава на освободения непълнолѣтенъ въ присѣтствието на попечителя му.

Чл. 105. Освобождаването отъ настойничество дава право на непълнолѣтния самъ да извършва всичкитѣ дѣйствия, които се отнасятъ исклучително до управлението на имотитѣ му.

Чл. 106. Освободения непълнолѣтенъ подъ надзора на попечителя му може да получава пари отъ доходитѣ на имотитѣ да търгува и да се явява прѣдъ сѣдилищата било като ищецъ, било като отвѣтникъ.

Чл. 107. За другитѣ дѣйствия, които не сж упомянати въ горния (106) членъ, нужно е освѣнъ съгласието на попечителя, още и разрѣшението отъ роднинския съвѣтъ.

Чл. 108. Освободения непълнолѣтенъ не може нито да отчужди своитѣ недвижими имущества, нито да прави заеми, безъ разрѣшението отъ роднинския съвѣтъ, потвърдено отъ окр. сѣдъ.

Чл. 109. Освободения непълнолѣтенъ може да се лиши отъ правата, които му дава освобождението отъ настойничество по постановление на роднинския съвѣтъ, когато дѣйствията му показватъ, че той е неспособенъ да се управлява.

Чл. 110. Отъ деньтъ, въ който е отмѣнено освобождаването отъ настойничество, непълнолѣтний влиза и стои подъ настойничество, до гдѣто стане пълнолѣтенъ.

Глава XI.

За признаването на пълнолѣтието.

Чл. 111. Когато непълнолѣтний навърши двадесѣтъ и първата година отъ рождението си, настойникътъ или попечителътъ заедно съ роднинския съвѣтъ явяватъ се прѣдъ мировий съдия и съставляватъ актъ за пълнолѣтието.

Ако настойникътъ или попечителътъ съ роднинския съвѣтъ прѣнебрѣгнатъ да изпълнятъ тѣзи длъжности, пълнолѣтний самъ може да поиска отъ мировий съдия да признае пълнолѣтието му.

Глава XII.

За регистритѣ на настойничествата на непълнолѣтнитѣ и задрѣтенитѣ и на попечителствата на освободенитѣ отъ настойничество и други недѣеспособни.

Чл. 112. Въ всѣко мирово сѣдилище се държатъ регистри: за настойничествата надъ непълнолѣтнитѣ и задрѣтенитѣ, и за попечителствата на освободенитѣ отъ настойничество и другитѣ недѣеспособни.

Чл. 113. Всѣкой настойникъ или попечителъ е длъженъ да впише въ регистра своето настойничество или попечителство въ течение на 15 дни отъ когато го приеме.

Всичкитѣ членове на роднинския съвѣтъ трѣбва да бдятъ за своеврѣмното вписване. Мировий съдия може и по служебенъ дългъ да го впише.

Чл. 114. Регистра за настойничествата има за всѣко отъ тѣхъ особена глава, въ която се обозначава:

Името, прѣзимето, прѣкора, годинитѣ и мѣстожителството на лицето, което е подъ настойничеството;

Името, прѣзимето, прѣкора, годинитѣ и мѣстожителството на настойника, поднастойника и другитѣ членове на роднинския съвѣтъ;

Основанието, което му дава качеството на настойникъ;

Врѣмето на откриванieto на настойничеството;

Врѣмето, когато е направенъ описа;

Врѣмето на събранията на съвѣта и прѣдмѣта, върху който се е обсъждало,

Чл. 115. Регистра за попечителствата на освободенитѣ отъ настойничество и другитѣ недѣеспособни има за всѣко отъ тѣхъ особна глава, въ която се обозначава:

Името, прѣзимето, прѣкора, годинитѣ и мѣстожителството на освободения отъ настойничество и другитѣ недѣеспособни;

Името, прѣзимето, прѣкора, годинитѣ и мѣстожителството на лицето, което е поискало освобождение отъ настойничество;

Врѣмето на освобождението или на назначението попечителство върху недѣеспособния;

Името, прѣзимето, прѣкора, годинитѣ и мѣстожителството на попечителя;

Основанието, което дава качеството на попечителъ;

Врѣмето на събранията, на съвѣта и прѣдмѣта, върху който се е обсъждало.

Чл. 116. Мировий съдия се грижи за водението на регистритѣ и въ края на всѣка година дава на окръжния прокуроръ изложение за числото на вписанитѣ настойничества и попечителства и тѣхното положение.

Чл. 117. Ако мѣстопрививанieto на настойничеството или попечителството се прѣмѣсти въ друга околия, то настойника или попечителя поиска да се обозначи това прѣмѣствание въ регистра на първото мирово сѣдилище и изисква вписването въ регистра на новото мирово сѣдилище.

Глава XIII.

За описание имота на умрѣлия и продаването имуществата на непълнолѣтния.

Дѣлъ I.

За описание имота на умрѣлия.

Чл. 118. Щомъ нѣкой стопанинъ умрѣ, и има наслѣдници отсѣтствующи, непълнолѣтни или неспособни сами себе да управляватъ и да се грижатъ за интереситѣ си, веднага духовното лице което е погрѣбвало, е обязанно по длъжностъ и роднинитѣ и съседитѣ на умрѣлия сж длъжни тоже да съобщятъ за това на кмета, а този послѣдния, подъ страхъ на отговорностъ да съобщи за смъртта на мировий сѣдия, който самъ прави описъ на всичкото движимо и недвижимо имущество на умрѣлия. А до пристигването на мировий сѣдия, кмета запечатва движимото имущество.

Чл. 119. Слѣдъ описването всичкитѣ цѣнни книжа, документи, записи, готови пари и драгоценни вѣщи, които се намѣрятъ въ наслѣдство, запечатватъ се въ здравъ ковчегъ или въ безопасна стая и се пазятъ до назначаванieto на настойникъ.

Чл. 120. Описването и запечатването на имота става отъ мировий сѣдия въ присѣтствието на всичкитѣ пълнолѣтни домашни и четирма най-близки роднини на непълнолѣтния, а ако такива нѣма, приятели на умрѣлия, съгласно съ правилата изложени въ дѣлъ II и III отъ настоящата глава.

Чл. 121. Домашнитѣ отговарятъ за всѣка скрита или загинала вѣщь отъ описаното имущество.

Чл. 122. Заедно съ описа на имотитѣ мировий сѣдия съставя по указанието на присѣтствующитѣ при описа (чл. 120), списъкъ на най-близкитѣ роднини на непълнолѣтния и на най-близкитѣ приятели на умрѣлия.

Дѣлъ II.

За описание на движимитѣ имущества.

Чл. 123. Описътъ на движимото имущество трѣбва да съдържа названието и описанието на всѣкой прѣдмѣтъ и бѣлѣжки за мѣрката, тежестта или броя имъ.

Чл. 124. Въ описътъ на украсенитѣ съ драгоценни камъни вѣщи, се показва числото, величината и названието на тѣзи камъни.

Чл. 125. Въ описътъ на стокитѣ, а сжщо и на издѣлїята, на фабричнитѣ и заводни материяли, които се намиратъ въ влагалищата, се бѣлѣжатъ:

- а) номерата или знаковетѣ на влагалищата, и
- б) названието и описанието на стокитѣ, които се намиратъ въ влагалищата.

Чл. 126. Въ описътъ на билетитѣ отъ кредитни учреждения, на облигациитѣ, акциитѣ и тѣмъ подобни хартии, се означава числото, родътъ, нарицателната цѣна и номерата имъ.

Чл. 127. Въ описътъ на водеходна направа (корабъ, ладия и пр.), освѣнъ мѣрката, дължината и широчината на тѣлото и на главнитѣ му части, показватъ се: тежестта, която тя може да вдига, дървото, отъ което е направена, платната, вжжата и пр., споредъ названието и количеството имъ; ако бжде възможно, бѣлѣжи се и кога е тя направена.

Чл. 128. Броя, мѣрката и тежестта на описанитѣ прѣдмѣти се показватъ въ описътъ съ слова и цифри.

Чл. 129. Въ описътъ трѣбва да бжде означенъ деньтъ на поченването и свършването му. Въ края на описътъ се бѣлѣжатъ всичкитѣ направени въ него поправки, но остѣргвания въ описътъ се не допускатъ. Описътъ трѣбва да бжде провѣрвенъ и подпечатанъ съ печата на мировий сѣдия.

Чл. 130. Описътъ се подписва отъ всичкитѣ пълнолѣтни домашни, отъ четирма най-близки роднини на непълнолѣтния, а ако такива нѣма, отъ приятели на умрѣлия и мировий сѣдия. За причината, по която нѣкои отъ тия лица не сж подписали описътъ, прави се въ него особна бѣлѣжка. Рѣченитѣ лица могатъ да прѣдставятъ на сѣдията бѣлѣжка върху съставения описъ и да му прѣдлагатъ потрѣбнитѣ, по мнѣнието имъ, измѣнения въ него. Ако сѣдията остави безъ внимание бѣлѣжкитѣ, които му сж се направили, то той трѣбва да обясни, въ края на описътъ, причинитѣ, които сж го накарали на това.

Чл. 131. По исканieto на наслѣдницитѣ мирови сѣдия е обязанъ да дава прѣписи отъ описътъ, провѣрвени, подпечатани и подписани отъ него.

Чл. 132. Влагалищата сжщо и всѣки прѣдмѣтъ, който се намира вънъ отъ тѣхъ, мировий сѣдия запечатва и обозначава номерътъ на описътъ. Освѣнъ това на лицата, които сж присѣтствували при описътъ, се прѣдоставя право да турятъ възъ описанитѣ прѣдмѣти и своитѣ печати.

Чл. 133. При описването на движимитѣ имоти трѣбва да се забѣлѣзва както качеството, така и стойността на описванитѣ прѣдмѣти.

Дѣлъ III.

За описването на недвижимий имотъ.

Чл. 134. Описътъ трѣбва да съдържа:

- а) мѣстото, въ което се намира имотътъ, сирѣчь окръжїето, градътъ или селото, въ коя часть, на коя улица и подъ какъвъ номеръ;
 - б) отъ какви части той състои, съ забѣлѣзване названието както на всѣкой имотъ, така и на отдѣлнитѣ му части;
 - в) кому принадлежи описвания имотъ, не е ли заложенъ, и за каква именно сума, и
 - г) на какво основание е придобитъ имота.
- Чл. 135. Въ описътъ се показватъ:
- а) границитѣ на имота и имената на съседнитѣ владѣлци;
 - б) пространството на земитѣ, корїитѣ и водитѣ, които се намиратъ въ имота;
 - в) какви стопански, фабрични или други заведения има въ имота, въ какво състояние сж и какви здания имъ принадлежатъ, и
 - г) други сведения, които обясняватъ положението на имота, като сключенитѣ върху него договори и пр.

Чл. 136. Когато пространството на земитѣ не е извѣстно, то се опрѣдѣля приблизително, съ обяснения на произвѣденията, които се искарватъ.

Чл. 137. Въ описътъ на фабрики и заводи се показва:

- а) отъ какви здания състоятъ, сирѣчь отъ камъни или дървени и съ какво сж покрити;

б) голѣмината на зданията, на колко ката сж и колко стаи за живѣние има; при описѣтъ на рударскитѣ заводи, освѣтъ това, се казва числото и голѣмината на рудницитѣ, на кжцята и на другитѣ заведения;

в) числото на язоветѣ, становетѣ и другитѣ машини, които се употрѣбляват за работение, и

г) количествата на издѣлїята и произведенията, сирѣчь: отъ колко до колко сж стигнали издѣлїята и произведенията въ послѣднитѣ три години.

Чл. 138. Имотитѣ, за които има прѣпирня, се внасятъ въ описа, съ означение на голѣмината и на границитѣ имъ и съ показание, гдѣ се разгледва прѣпирнята за тѣхъ.

Дѣлъ IV.

За продаванието на движимитѣ и недвижими имоти.

Чл. 139. Мѣстото и деньтъ за продажбата на имуществото опрѣдѣля кметътъ; продажбата се извършва при мѣстното общинско управление, или на мѣстния пазаръ.

Чл. 140. Имотъ, на който прѣнасянието става съ затруднение или съ значителни разноски, се продава на мѣстото, гдѣто се намира.

Чл. 141. Продажбата се извършва отъ кмета публично въ присѣдствіе на единъ членъ отъ общинскитѣ съветѣ.

Чл. 142. Продажбата се извѣстява съ обявления отъ страна на кмета и настояника, въ които се бѣлѣжатъ прѣдмѣтитѣ, мѣстото, деньтъ и часътъ на продажбата, името на стопанинътъ на имуществото. Прѣдмѣтитѣ се означаватъ въ обявленията съ общо име, споредъ редътъ имъ, безъ подробно изчисление.

Чл. 143. Къто се отвори продажбата, кметътъ провъзгласява обявената цѣна на всѣки продаваемъ прѣдмѣтъ и пита: «Кой ще даде повече?» Прѣдлаганитѣ отъ купувачитѣ цѣни се обявяватъ отъ кмета устно, до гдѣто трае наддаването. Като престане наддаването, кмета изговаря три пжти думитѣ: «никой ли не дава повече?» Ако и слѣдъ третия пжтъ не стане наддаване, тогава той обявява: «Продажбата свършена» и продаденитѣ имоти оставатъ за смѣтка на тогози, който е далъ найголемата цѣна.

Чл. 144. Въ дневникътъ на кмета се бѣлѣжи:

а) деньтъ на продажбата;

б) номерътъ на прѣдмѣта, който се продава по описѣтъ;

в) най-горната цѣна, която се е дала при продажбата;

г) званието, името и прѣзимето на наддавачътъ, който се записва своерѣчно отъ него сжщия, или, ако той бжде неграмотенъ, по негово довѣріе отъ друго лице, и

д) присѣдствували ли сж при продажбата наследниците или прѣдставителитѣ имъ.

Чл. 145. Купувачътъ плаща при самата продажба напълно цѣната на купения отъ него прѣдмѣтъ, ако тя не надминува 20 лева; ако ли тя надминува тая сума, купувачътъ може да внесе само четвъртата часть, а другитѣ пари да заплати не по-късно отъ идущий день.

Чл. 146. Имуществата се продаватъ на купувачитѣ само откакъ се напълно събержтъ прѣдложенитѣ отъ тѣхъ при продажбата цѣни.

Чл. 147. Продажбата се счита като нестанжала:

а) когато не се явятъ купувачи да наддаватъ или се е явилъ само единъ;

б) когато никой отъ тѣзи, които сж се явили, не наддаде върху обявената цѣна, и

в) когато купувачътъ не плати паритѣ своврѣменно.

Чл. 148. Новата продажба се назначава и се извършва по правилата установени за първата продажба, съ разлика само, че при втората продажба имуществото може да се продаде по-долу отъ първоначално обявената цѣна.

Чл. 149. Ако, като се счете продажбата нестанала на основание чл. 147 ал. в, на новата продажба (чл. 148) се добие цѣна по-малка отъ най-високата, получена на първата продажба, то купувачътъ, който е станалъ причина да се счете първата продажба нестанала, плаща разликата.

Чл. 150. Цѣлото производство по дѣлата на настояничествата, е безплатно.

Чл. 151. Недвижимитѣ имоти се продаватъ отъ сждебний приставъ по реда и правилата установени за публичната продажба.

Глава XIV.

Особенни распорѣждения.

Чл. 152. Настоящий законъ се приспособява и на ония лица, които се намиратъ подъ законно или сждебно запрѣщение, или пъкъ сж признати за безвѣстно отсутствующи.

Чл. 153. Настоящий законъ отмѣнява всичкитѣ до сега сжществуващи закони и наредби по настояничеството.

Прѣдсѣд.: Има постжпили двѣ прѣдложения, съобразно забѣлѣжката на чл. 39 на вжтрѣшния правилникъ.

Едното е на г-на Вълнарова, върху чл. 153.

Моля г-на Вълнарова, да ги прочете прѣдложеніето.

П. Вълнаровъ: (Чете отъ трибуната):

„ПРѢДЛОЖЕНИЕ.

Подписанный прѣдставитель отъ Поповска околия, на основание забѣлѣжката къмъ чл. 39 отъ вжтрѣшний правилникъ, правя прѣдложение за да се помѣсти слѣдъ чл. 152-й отъ закона за настояничеството слѣдующий новъ «Чл. 153. Извършването на описа на имотитѣ, останали отъ Мюсюмани, избираніето и назначаваніето настояника на непълнолѣтнитѣ тѣхни чяда, както и освободеніето послѣднитѣ отъ непълнолѣтніето, се извършва по прѣдписанията на настоящий законъ съ тая само разлика, че мировий сждия се замѣстя отъ Мюфтията.

Гр. София, 6 ноември 1889 год.

П. Вълнаровъ».

М-ръ Тончевъ: Прѣдложенията да вървятъ по редъ. Каза се, че имало прѣдложение върху чл. 39, за това то трѣбва да прѣдшѣдствува това, което е по 153 членъ.

Прѣдсѣд.: Нѣма друго прѣдложение; както сж постжпили прѣдложенията въ бюрото, така ще се прочетжтъ.

П. Вълнаровъ: Г-да прѣдставители! Основния законъ гарантира свободата на всѣко вѣроисповѣдание, на всѣка народность. Нашия народъ сжщо така е далъ голѣми докзателства, че има

голѣма справедливостъ и вѣротърпимостъ. Тѣй като е, азъ ще моля, да се съгласитѣ, да си приеме този новъ членъ, да се прибави къмъ закона за настойничеството, а съ това ще покажемъ, че зачитаме религиознитѣ убѣждения на нашитѣ събратия прѣдставители, — мюсουλмане. Споредъ тѣхния вѣрозаконъ, било описание на имотитѣ, било назначаване настойникъ, било распределение на останало наслѣдство, се извършва отъ тѣхнитѣ духовни лица. Понеже въ закона за настойничеството не се прѣдвижда нѣщо особено за мюсουλманитѣ, то азъ моля, да се приеме, да се прибави този членъ, защото съ това ще покажемъ, че зачитаме тѣхната религия. Знаемъ, г-да прѣдставители, че никоя жена или дѣвица, мюслуманка, не може да се явява на всѣко мѣсто, освѣнъ прѣдъ тѣхния мюфтия. Мюсулманската религия счита не-благоприлично да си явяватъ жени на всѣко мѣсто и още повече, при човѣкъ отъ чужда народностъ. За това, отъ деликатностъ, добръ би било да се приеме този членъ тѣй, както го внесохъ, тѣй като той не се касае до назначаване на настойникъ и да признава на излѣзлия отъ малолѣтство за пълнолѣтенъ. Колкото за продажбитѣ имотитѣ на наслѣденитѣ, тѣ всѣкога ще се извършватъ отъ роднинскии съвѣтъ, както е прѣдвидено въ закона.

Азъ бихъ молилъ Събранието и г-на М-стра, да се съгласятъ, да се прибави тоя членъ, който азъ прѣдлагамъ. Ми се струва, съ това нѣма да се наруши законътъ, а пъкъ отъ друга страна, ще направимъ не привилегия къмъ нашитѣ събратия мюслумане, но ще покажемъ, че зачитаме тѣхната религия.

М-ръ Тончевъ: Азъ ще помоля почитаемия прѣдставителъ, г-на Вълнарова, да каже, съ кое постановление законътъ докача религиознитѣ убѣждения на мюсулманитѣ? Освѣнъ мотивътъ, че не било деликатно да се срѣща една дѣвица или една жена туркиня съ Мировий Сѣдия, има ли и другъ нѣкой, съ който да подкрѣпи своето прѣдложение?

П. Вълнаровъ: Азъ нѣмамъ претенцията да познавамъ вѣрозаконътъ на мюсулманитѣ, но до колкото зная и съмъ видѣлъ, наслѣдството става по тѣхнитѣ закони. Тѣй сѣщо тѣхния законъ изисква, щото духовния имъ началникъ да назначи лице за настойникъ.

М-ръ Тончевъ: Г-да прѣдставители! Въпросътъ, който г-нъ Вълнаровъ повдига въ своето прѣдложение, има значение само за г-да прѣдставителитѣ отъ мюсулманското вѣроисповѣдание, които мислятъ, че всѣкога трѣбва да се стараятъ, до колкото е възможно, да запазятъ тѣзи постановления шериата, които сѣ дѣйствували до сега. Разбира се, че това имъ прави честь, защото тѣ не правятъ друго, освѣнъ да се стараятъ да запазватъ своитѣ религиозни постановления; сѣщото трѣбва да прави всѣки народенъ прѣдставителъ относително своята вѣра. За това именно азъ помолихъ г-на Вълнарова, когато той каза, че съ приеманieto неговото прѣдложение народнитѣ прѣдставители щѣли да покажатъ, че зачитатъ религиознитѣ убѣждения на мюсулманитѣ, — да изложи всичкитѣ си доводи за подкрѣпление на направеното отъ него прѣдложение. Както видѣхме г-на прѣдставителя Вълнарова, неможе да покаже въ какво настоящия законъ докача религията на гражданитѣ отъ мюсулманското вѣроисповѣдание. При изработването на законътъ за настойничеството Министерството на Правосѣдието имаше прѣдъ видъ религиознитѣ убѣждения не само на меншеството отъ турската народностъ, но съгласно чл. 40 отъ

Конституцията, и тѣзи на всичкитѣ народности отъ разни вѣроисповѣдания. Прочее, като имаме прѣдъ видъ чл. 40 отъ Конституцията, ний се постарахме да съставимъ такъвъ законъ, който въ нищо да не прѣчи на религията на разнитѣ народности въ държавата ни.

И дѣйствително законътъ за настойничеството, когото гласувахте, г-да прѣдставители, не само не нахърнява религиознитѣ убѣждения на коя и да е народностъ у насъ, но напротивъ, дава възможностъ на всѣка да постѣпи споредъ прѣдписанията на своята религия. Че наистина това е тѣй, ясно ся види най-напрѣдъ, отъ чл. 18 на закона, който гласи: че роднинскии съвѣтъ сѣстои отъ домашнитѣ на умрѣлия. Значи, ако е умрѣлъ единъ български гражданинъ, — билъ той отъ турско или еврейско или православно вѣроисповѣдание, първитѣ лица, които ще влѣзатъ въ роднинскии съвѣтъ, сѣ домашнитѣ, т. е. лица отъ сѣщото вѣроисповѣдание, отъ сѣщата народностъ, отъ която е и умрѣлия. Другъ единъ членъ казва: че ако за състава на роднинскии съвѣтъ не достигнатъ домашнитѣ, той ся допълва отъ роднинитѣ на умрѣлия. Най-послѣ, ако не достигнатъ нито домашнитѣ нито роднинитѣ, се търсятъ приятелитѣ на умрѣлия. Тѣзи приятели се посочватъ пакъ отъ домашнитѣ на умрѣлия, съгласно чл. 121, когато Мировий Сѣдия прави опись на имота. Слѣдователно, щомъ е въпроса за настойничество, домашнитѣ всѣкога ще покажатъ хора отъ своята народностъ, въ силата на което както роднинскии съвѣтъ, тѣй и настойника за малолѣтния ще исповѣдатъ религията на покойния.

Прочее, когато умрѣ единъ турчинъ, то членоветѣ въ роднинскии съвѣтъ и настойника ще бѣдѣтъ всѣ турци. А Мировий Сѣдия — само ще прѣдсѣдателствува въ роднинскии съвѣтъ и ще надзирава неговитѣ дѣйствия. Но г-нъ Вълнаровъ прѣдлага, щото всичкитѣ дѣйствия по настойничеството да се вършатъ споредъ точнитѣ прѣдписания на настоящия законъ, а длѣжността на Мировий Сѣдия по него да се изпълнява отъ Мюфтията. Споредъ мнѣнието на г-на Вълнарова, той, види се, намира, че Мюфтиитѣ ще прилагатъ настоящия законъ по-добръ отъ Мировитѣ Сѣдии. Други доводъ г-нъ Вълнаровъ не прѣдстави.

За подкрѣпление на прѣдложението г-нъ Вълнаровъ приведе само единъ доводъ, върху който г-да прѣдставителитѣ трѣбва да сѣ обърнали внимание, но азъ ще имамъ честь да изложя, че и той е крайно неоснователенъ, неубѣдителенъ и незаслуживающъ внимание. Каза г-нъ Вълнаровъ, че на всѣкого било извѣстно, че по религиознитѣ постановления на мюсулманитѣ, тѣхнитѣ жени и момичета не могатъ да се прѣдставляватъ прѣдъ другиго, освѣнъ прѣдъ тѣхния Мюфтия; ако дѣйствително има въ Корана постановления, които да забраняватъ на турскитѣ жени да ся явяватъ прѣдъ чиновници — не мюсулмани то тѣ сѣ отдавна нарушени отъ дѣйствующитѣ до сега у насъ закони и г-да мюсулманитѣ сѣ отвикнали отъ тѣзи на Корана постановления. За доказателство на това достатъчно е да прочетемъ 140 чл. отъ Вр. Сѣд. Правила и чл. 50 отъ Гражданското Мирово Сѣдопроизводство, които задѣлжаватъ всѣки български гражданинъ безъ разлика на полъ, а слѣдователно и турчинитѣ, да ся явяватъ въ сѣдилищата да свидѣлствуватъ, отъ която обязанностъ никой нѣма право да се отказва. И дѣйствително, въ сѣдилищата всѣки день виждаме свидѣтели отъ разни народности: туркини, българки и др.

За Врѣменнитѣ Сѣдебни Правила и за Гражданското Мирово Сѣдопроизводство сѣ вотирали и самитѣ г-да прѣдставители отъ мюсулманското вѣроисповѣданіе, съ което сѣ освяили началото, че всѣко лице, и отъ двата пола, е длѣжно да се явява прѣдъ сѣдѣиитѣ да свидѣтельствува. Но не сѣ само посоченитѣ законн, които задѣлжаватъ турскитѣ жени да се явяватъ прѣдъ лица отъ не мюсулманско вѣроисповѣданіе. Прѣди малко, г-да прѣдставители, гласувахте закона за полицията, споредъ който полицията има право да влиза въ частни къщи, да прави обиски и т. н. И сѣдебнитѣ власти иматъ сѣщото право: да правятъ обиски, огледъ, освидѣтельствување и испитъ на мюсулманитѣ. Прочее и прѣди законътъ за настоянничеството турскитѣ жени сѣ биле длѣжни, по извѣстни закони да се показватъ прѣдъ християни — чиновници.

Освѣнъ горнитѣ съображения азъ ще посоча още на едно, което ще убѣди народнитѣ прѣдставители, че прѣдложението на г-на Вълнарова не може да бѣде прието. Това съображение, е, че до сега мюсулманитѣ не сѣ имали правото, за което ходатайствова г-нъ Вълнаровъ. За да сѣ убедимъ въ това, нѣка се обърнемъ къмъ 933 ст. отъ Врѣм. Сѣд. Правила, която, като опрѣдѣля компетентността на кадийтѣ, не прѣдвижда и това: да се грижатъ за настоянничеството надъ малолѣтнитѣ мюсулмани. Споредъ процитираната (933) ст. кадийскитѣ сѣдилища разгледватъ само дѣла за наслѣдство между мюсулмани. Когато ще се разгледва законътъ за наслѣдството, азъ самъ ще прѣдложа да се уважатъ съ особена статия нѣкои исклучения за мюсулманитѣ, взгляда на които върху семейството, жената, дѣцата е различенъ отъ нашия.

При всичко, че трѣбва да отговарямъ само на това, което сѣ говори вѣтрѣ въ Събранието, азъ ще направя едно отетѣпление и ще ви съобща, че г-да прѣдставителитѣ — мюсулмани ме молиха частно за приеманіето прѣдложението на г-на Вълнарова и на въпросътъ ми за тѣхнитѣ мотиви за това имъ исканіе, тѣ ми разясниха работи, които се отнасятъ до законътъ за наслѣдството, а не до този за настоянничеството. «Тѣй напримѣръ — казахъ тѣ споредъ Шериата единъ богатъ мюсулманинъ, който е ималъ намѣрение да отиде на хаджилжъ и не е отишалъ по каквито и да е причини, може, като умира, да завѣщае пари на друго лице, което да отиде на хаджилжъ». Както виждате въпросътъ е отъ тѣзи, които се прѣдвиждатъ въ законътъ за наслѣдството. Други доводи за своето исканіе г-да прѣдставителитѣ мюсулмани не могоха да прѣдставятъ, както не може да ни посочи и г-нъ Вълнаровъ.

Азъ, г-да прѣдставители, принадлежѣ къмъ най-голѣмитѣ почитатели на религиознитѣ и семейнитѣ убеждения и взглядове, вслѣдствие на което, когато ще се разгледва законътъ за наслѣдството, ще се постарая да ви убѣдя да уважите нѣкои уважителни исканія отъ г-да мюсулманитѣ и да допуснете за тѣхъ исклученията, които сѣ прѣдвидени въ процессуално отношение 933 ст. отъ Врѣм. Сѣд. Правила.

Сега г-нъ Вълнаровъ иска, што по мюсулманскитѣ настоянничества Мировитѣ Сѣдѣи да се замѣстятъ отъ Мюфтиитѣ. Но дали съ това нѣма да се поврѣдятъ интереситѣ на малолѣтнитѣ турци? Безъ съмнѣние ще се поврѣдятъ, защото Мюфтиитѣ не знаатъ официалния языкъ, за да можѣтъ да разберѣтъ законътъ, когото ще прилагатъ, а тѣй сѣщо и инструкциитѣ, които М-ството

на Правосѣдието ще дава по този законъ. Азъ вѣрвамъ, че самитѣ г-да прѣдставители мюсулмани не ще желаятъ подобно уреждане на малолѣтнитѣ отъ тѣхната народностъ. Тѣ сами трѣбва да желаятъ, што законътъ да се прилага отъ добри чиновници — безразлично дали сѣ тѣ Мюфтии или Мирови Сѣдѣи. Азъ же отъ своя страна съ голѣмо удоволствие бихъ назначилъ за Мирови Сѣдѣи по настоянническитѣ дѣла мюсулмани, ако да имаше такива, които познаватъ официалния языкъ, само и само да покажемъ че ние дѣйствително жѣлаемъ да даваме еднакви съ насъ права на меншенствата, особенно пѣкъ на турското.

Убеденъ съмъ, че никой отъ г-да прѣдставителитѣ и помисля нѣма да не зачита убѣжденията, взглядоветѣ и нравитѣ на нашитѣ съграждани — турци, но ний трѣбва еднакво да се грижимъ за интереситѣ на всичкитѣ сираци отъ каквато и да сѣ народностъ тѣ. И всѣкога трѣбва да обясняваме лошитѣ резултати отъ каквито и да е исклучения. Като имахъ всичко, което исказахъ, прѣдъ видъ, азъ прѣдложихъ законътъ за настоянничеството безъ исклучение за разни народности. И съмъ убеденъ, че само по такъвъ начинъ, само съ законътъ, както си, е безъ исклучение за турци и други меншества, ще спазимъ интереситѣ на всичкитѣ въ България неплѣнолѣтни!

Но, г-да прѣдставители, ако единъ умъ е добръ, то нѣколко заедно сѣ още по-добри. Като обсъдите прѣдложението на г. Вълнарова, ако го намѣрите за умѣтно и полезно, приемете го; ако ли пѣкъ видате, че то само ще поврѣди интереситѣ на малолѣтнитѣ, то отхвърлете го. Азъ отъ своя страна не можъ да прѣпорѣчамъ приеманіето му отъ страна на Народното Събрание, защото, споредъ моето дълбоко убеждение, то само ще поврѣди, и то въ голѣма стѣпень, интереситѣ на малолѣтнитѣ мюсулмани.

Споредъ Конституцията всичкитѣ граждани на княжеството сѣ равни прѣдъ законътъ, който трѣбва да бѣде единъ, еднакъвъ за всичкитѣ. И ний като народни прѣдставители сме длѣжни да пазимъ интереситѣ на всичкитѣ граждани безъ разлика на вѣра и народностъ. Прѣдъ видъ на това не трѣбва да правимъ разлика и исклучение тамъ, гдѣто не трѣбва.

Опасно е г-да прѣдставители, за запазване на нѣкакви въображаеми религиозни взглядове да рискуваме интереситѣ на малолѣтнитѣ. Ако вий сте длѣжни да пазите интереситѣ на възрастнитѣ граждани, то неплѣнолѣтнитѣ иматъ право да ви искатъ да обърнете на тѣхнитѣ още по-голѣмо по-сериозно внимание. Прѣдъ видъ на тѣзи ваша обязаность спрямо интереситѣ на сирацитѣ, азъ ще ви помоля, да не приемате прѣдложението на г-нъ Вълнарова до тогава, до когато той ви не прѣдстави осязателни доказателства за полезността му. А такива, г-нъ Вълнаровъ навѣрно не ще е въ състояние да прѣдстави.

Ст. Ив. Цвикю: Чухъ гласове, г-да прѣдставители, че въпроса е исчерпанъ. Азъ не съмъ противъ, може да се гласува.

Прѣдсѣд.: Подиръ васъ иде г-нъ Кировъ.

Цвикю: Азъ не съмъ се отказалъ, само чувамъ гласове, че въпросътъ е исчерпанъ, и ако е така, да се гласува.

Прѣдсѣд.: Имате думата.

Цвикю: Прѣдложението, което направи г-нъ Вълнаровъ, г-да прѣдставители, да се помѣсти единъ новъ членъ 153, който да гарантира мюсулманското население, при съставяне на настоя-

ничеството, даде поводъ на голѣми обяснения отъ г-на Мра на Правосъдието, като че Богъ знае нѣкой 50 годишенъ законвѣдецъ направи това прѣдложение и не може да се обори. (Смѣхъ). По моето мнѣние чл. 153, както го прѣдлага г-нъ Вълнаровъ, е нѣщо което, ако се приеме, ще да обезобрази цѣлия законъ. (Прѣдсѣд.: Моля да говорите благоприлично). Ще говоря благоприлично понеже по поводъ на направеното прѣдложение отъ г-на Вълнарова, за да се приеме новъ членъ, той се яви отъ трибуната и каза: на основание на Конституцията, апелирамъ къмъ г-да нар. прѣдставители, да приематъ този членъ, защото, не може да се яви момичето или кадѣната, при съставянието на настояничеството. Моля ви се г-нъ Вълнаровъ, ако вий сте толкозъ върлъ защитникъ на Конституцията, не щѣхте да правите това прѣдложение, като знаете, че въ България на основание на тая сѣща Конституция правятъ се закони за всичкитѣ граждани безъ разлика въ страната. Ако допусне ваша милость — г-нъ Вълнаровъ, — че трѣбва, да приемемъ този чл., тѣй както вий го прѣдлагате; то трѣбваше да се откажете отъ Конституцията, трѣбваше да рѣчемъ, че тукъ е московия, че тукъ сѣществуватъ разни Бохемци. (Тропанье. Прѣдсѣд.: Моля да не се обръщате лично къмъ прѣдставителитѣ). Азъ мисля г-да прѣдставители, че слѣдъ дългитѣ обяснения, които даде г-нъ М-ръ незаслужени по поводъ на направеното прѣдложение отъ г-на Вълнарова, да се прибави новъ 153. чл и за да не се бавимъ много съ нѣща, които може, да се видятъ смѣшни на всички прѣдставители, безъ разлика, азъ моля, да ми позволитѣ, да прѣдложамъ чл. 14.

Прѣдсѣд.: Има прѣдложение отъ г-на Цвикю за прѣкръщение на дебатитѣ, Който не го приема, да си вдигне ржката. (Никой не вдига). Приема се.

Ще дамъ на вотиране прѣдложението на г-на Вълнарова както той самъ го прочете отъ трибуната.

Който приема прѣдложението на г-на Вълнарова така, както той самъ го прочете, да си вдигне ржката. (Меншество). Значи не се приема прѣдложението на г-на Вълнарова.

Прѣдсѣд.: Има второ прѣдложение отъ г-на Божинова върху чл. 54. Моля г-на Божинова да го прочете.

Тод. Божиновъ: (Чете отъ трибуната):

„ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

Прѣдлагамъ да се унищожи като излишенъ чл. 98 отъ законопроекта за настояничеството, защото е еднообразенъ съ чл. 54, който да се редактира така:

Чл. 54. «Изважданието на настояника за причинитѣ прѣдвидени въ чл. 52 става всекога съ постановление отъ роднинский съвѣтъ, свиканъ по исканието на поднастойника на единъ или нѣколко роднини на малолѣтний и по служебенъ дългъ отъ Мировий Сѣдия, който за това уведомява Прокурора при Окржний Сѣдъ. На мѣсто изваденый настояникъ се назначава по установеный редъ друго лице. Настояника отговаря съ своитѣ имоти за всичкитѣ врѣди и загуби, що е причинилъ на малолѣтний».

София, 6 Ноемврий 1889 г.

Свищовский прѣдставитель: Т. А. Божиновъ.

Това е, г-да прѣдставители, прѣдложението ми, което правя за това, че забѣлжихъ по съдържанието си и по установлението си чл. 54 не се различава отъ чл. 98, и че чл. 54 е не само на мѣстото си, понеже е въ глава седма, гдѣто се излагатъ причинитѣ и начина за уволнението на настояницитѣ, когато чл. 98 е въ друга глава, която говори само по надзора на настояницитѣ. Понеже установленията и на двата члени сѣ еднакви, азъ прѣдлагамъ прочее, да се замѣни чл. 98, като се приеме чл. 54 въ новата му редакция. Оставамъ на г-на М-стра, ако намира за добро, прѣдложението ми, да го приеме, като се съгласятъ върху него и г-да прѣдставителитѣ.

М-ръ Тончевъ: Г-да прѣдставители! Наистина най-напрѣдъ по видимому между чл. чл. 54 и 97 има такова сходство, и, ако не се обърне внимание върху най-сѣщественната и въ дѣйствителностъ най-тънката разлика между тия два члена, може да се дойде до това заключение, до което е дошълъ и г-нъ Божиновъ, понеже и въ единия и въ другия членъ като че се говори всѣ за едно и сѣщо нѣщо. Но г-нъ Божиновъ не е обърналъ потребното внимание върху тая разлика. Чл. 54 служи за пълно обяснение на чл. 53, за който завчера станаха толкова разисквания. Въ чл. 54 се постановлява, по какъвъ начинъ може да се извади едно лице или настояникъ, за причинитѣ изброени въ чл. 52. Той прѣдписва щото единъ настояникъ да може да се извади отъ настояничеството по причинитѣ прѣдвидени въ чл. 52, само съ мотивирано постановление. Всичкото значение, всичката есенция слѣдователно въ чл. 54 е, че за изважданието се изисква мотивирано постановление. Това е чл. 54 отъ закона; а чл. 97 говори съвършено за друго. Той постановява, че онзи, който се укаже неспособенъ, вади се отъ настояничеството, глобява се и пр., така щото чл. 54 говори за начинътъ на изважданието отъ настояничеството по указанитѣ въ чл. 52 причини, а другий 97 постановява кога и защо, едно лице настояникъ трѣбва да се извади отъ настояничеството и каква е неговата отговорностъ спрямо малолѣтния.

Основанъ на тѣзи обяснения, азъ ще помоля г-на Божинова, да не настоява на прѣдложението си. Ако пакъ настоява, ще моля г-да нар. прѣдставители да го не приематъ, като неоснователно.

Прѣдсѣд.: Моля г-на Божинова да каже: отрича ли се отъ прѣдложението си?

Т. Божиновъ: Г-да прѣдставители! Азъ съмъ челъ и двата члена и съмъ забѣлжилъ, че чл. 98 не е на мѣстото си. А и двата говорятъ за начинътъ, по който се изваждатъ членоветѣ отъ настояничеството (Не се чува) Затова, ако въ вторий членъ да има особено установление, съ прѣредактиранието което азъ придавамъ на чл. 54-ий, се прѣдвижда и това, което той съдържа. Затова говорихъ, че г-нъ М-стръ може да се съгласи съ прѣдложението ми да остане чл. 54-ий тѣй прѣредактиранъ, като се заличи чл. 98.

Прѣдсѣд.: Ще се вотира прѣдложението на г-на Божинова. Който го приематъ, да си вдигнатъ ржката. (Вдигатъ 3—4). Значи, не се приема.

Остава тогава да се гласува изцѣло закона за настояничеството. Прочее, който го не приематъ, както се прочете отъ г-на докладчика при третото четение, да си вдигнатъ ржката. (Никой не вдига). Закона за настояничеството се приема.

Съобщавамъ ви, г-да прѣдставители, че сж постъпили отъ разнитѣ М-ства слѣдующитѣ законопроекти: а) отъ М-ството на Финанситѣ: законопроектъ за горитѣ; б) отъ М-вото на Външнитѣ Работи: законопроектъ за пошитѣ и телеграфитѣ; и в) отъ М-вото на Вътрѣшнитѣ Работи: избирателенъ законъ. Тия законопроекти сж вече раздадени и въ идущото засѣдание ще бждѣтъ на дневенъ редъ.

Т. Кировъ: Азъ прѣдлагамъ, штоо идущото засѣдание да бжде въ четвъртъкъ, понеже въ срѣда имаме празникъ.

Прѣдсѣдатель: **П. Славковъ.**

Секретари: { **Зах. Градинаровъ.**
Ив. Златаревъ.
Геор. Пѣневъ.
Антонъ Байчевъ.
Ив. Халачевъ.
Иор. Симеоновъ.

Прѣдсѣд.: Съгласно ли е Нар. Събрание, штоо идущото засѣдание да бжде въ четвъртъкъ? (Гласове: Асѣжъ въ срѣда е официаленъ празникъ). Който е съгласенъ, да нѣмаме въ срѣда засѣдание, да си вдигне ржката. (Болшинство). Значи, идущото засѣдание ще бжде въ четвъртъкъ.

М-ръ Тончевъ: За идущото засѣдание да се тури на дневенъ редъ законопроекта за наслѣдството.

Прѣдсѣд.: Засѣданието се закрива.

(Закрито въ 6 часа слѣдъ пладнѣ).

Подпрѣдсѣдатели: { **Д. Петковъ.**
Ив. Антоновъ.

Секретари: { **Ат. Гр. Каракашевъ.**
Д-ръ Сарж-Ивановъ.
Христо Лѣкарски.
Д-ръ Стояновичъ.
Т. Кировъ.
Я. Д. Матакиевъ.

Ревизоръ на стенографическото бюро при Нар. Събрание: **Д. Иовевъ.**